DERDE JAAR. N°. 651. **1839.** DONDERDAG 19 DECEMBER.

DE AVONDBODE,

ALGEMEEN NIEUWSBLAD

voor Staatkunde, Handel, Nijverheid, Landbouw, Kunsten en Wetenschappen.

ABONNEMENT
AAN HET BUREAU VAN HET BLAD,
Warmoesstraat, N°. 203.
En bij alle Boekhandelaars en Postkantoren van het Rijk.

Brieven, Gelden, enz., moeten *franco* worden ingezonden.

PRIJZEN
VOOR 3 MAANDEN,
te *Amsterdam*.............................. ƒ 7.—
en *Buitensteden* franco.................... - 8.—
Advertentien.
ZEVEN REGELS of minder...................... ƒ 1.75.
Elken regel meer............................ - 25.
REGEL voor elke advertentie en herhaling.... - 35.

NEDERLANDEN.

AMSTERDAM 18 Dec. De arrondissements-regtbank heeft heden bij een uitvoerig vonnis beslist, dat het papier aan toonder, door de Associatie-Cassa uitgegeven, *niet* behoeft te worden gezegeld.

Tevens heeft de regtbank op heden eene voor de praktijk niet onbelangrijke vraag beslist, door zich bevoegd te verklaren om regt te doen op vorderingen ook *beneden* de ƒ 200, wanneer voor die vordering beslag onder derden gelegd en de van waarde verklaring daarvan gevraagd is.

— Men schrijft ons, dat in de afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, ook na het in overweging nemen der antwoorden van de Regering, ten aanzien van het ontwerp van wet op de steenkolen, vele leden nog bij hunne vroegere bedenkingen zijn blijven volharden, en dat in de eerste en tweede afdeeling de antwoorden der Regering voor kennisgeving zijn aangenomen, hoewel eenige leden der eerste afdeeling hebben verklaard, daardoor geenszins te willen gehouden zijn, het ontwerp goed te keuren.

In de derde afdeeling voerde men aan, dat, indien ook eene vermeerdering van de belastingen door de behoeften der schatkist mogt gevorderd worden, er geene reden bestond, om die juist op eene der brandstoffen te doen drukken. Zoo de vermeerdering van den accijns al strekken kon tot vervanging van het vroeger geheven inkomend regt, dan nog werd aangemerkt, dat, vermits wel van den accijns, maar niet van de in- en uitgaande regten, door de wet vrijdom aan fabrijkanten is toegekend, de fabrijken hierdoor weder een aanmerkelijk en noodeloos voordeel zouden erlangen, doordien zij, ontheven van het inkomend regt op de steenkolen, daar te boven restitutie zouden verkrijgen van den verhoogden accijns; terwijl de schade, die de schatkist dus doende zou lijden, ten laste van den consumment komen zoude. Liever wenschte men, dat de vrijdommen, aan de fabrijkanten verleend, konden worden vervangen door bepalingen, welke minder aanleiding gaven tot smokkelarij, en alzoo tot verbetering van de opbrengst van den accijns zouden strekken.

Acht leden der vierde afdeeling bleven dit ontwerp onaannemelijk beschouwen, oordeelende, dat het thans zeker het oogenblik niet is, om een voorwerp van zoo veel gebruik, van eene zoo algemeene behoefte, nog meer te belasten dan het nu reeds is bezwaard.

Het kwam deze leden voor, dat het heffen eener belasting op de brandstoffen, vooral in ons Vaderland, alleen door den hoogen nood van de schatkist kan verdedigd, en daarom dan ook binnen enge perken gehouden moet worden.

Op dit middel bij uitzondering nu weder ƒ 200,000 aan de Natie op te leggen, achtte de vierde afdeeling bedenkelijk, daar ook de argumentatiën der derde sectie, naar het oordeel dier afdeeling, hebben doen zien, dat de schatkist, bij de tractaten met Engeland en Pruissen gesloten, het door de Regering aangegeven verlies niet heeft geleden.

Eindelijk verklaarde die afdeeling nog, dat de gevraagde inlichtingen ten aanzien van dit wets-ontwerp te vergeefs werden gezocht in de memorie van antwoord, door de Regering op de bedenkingen van sommige afdeelingen gegeven.

In de vijfde afdeeling hebben vijf leden verklaard bij hun vroeger gevoelen te blijven volharden, en zij zich niet met de voorgestelde wet kunnen vereenigen.

— Als een uitvloeisel van de werkzaamheden der gemengde commissie te Antwerpen tot regeling van eenige punten, de Scheldevaart betreffende, zijn, naar men verneemt, dezer dagen door Z. M. goedgekeurd de reglementen op het gemeenschappelijk toezigt over de betonning en bebakening voor de dienst van het loodswezen op de Schelde en op het loodswezen zelf, alsmede nopens het regt van scheepvaart op de Schelde en derzelver monden.

— Men schrijft ons, dat, bij een dezer dagen genomen Koninklijk besluit, de onder-inspecteur over het loodswezen te Vlissingen, de heer M. Wels, luitenant-titulair ter zee van de 1ste klasse, is benoemd tot permanenten commissaris over de betonning, bebakening en verlichting op de Schelde.

— Wij vernemen, dat het tractement van non-activiteit is toegekend aan den constructeur der artillerie van de 2de klasse, J. Kijmijser te Nijmegen, in afwachting van pensioen.

— Door Z. M. is erkend als consul der Vereenigde Staten van America, residerende te Amsterdam, de heer J. W. van den Broek.

— Men verneemt, dat het H. K. H. der Erfprinses van Oranje behaagd heeft, aan den jeugdigen Gustaaf Basslé, als een bewijs van Hoogstderzelver bijzondere belangstelling, eene fraaije portefeuille, verrijkt met een' gouden potloodhouder, waarop een edelgesteente prijkt, ter hand te doen stellen. Op de portefeuille staat het naamcijfer van H. K. H.

— Den 13 dezer is te Leeuwarden, in den ouderdom van ruim 73 jaren, overleden de hoog welgeboren heer J. G. baron van Sytzama, gepensioneerd luitenant-generaal, ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, oud provinciaal commandant, lid der ridderschap en der provinciale staten van Vriesland.

— In eene der *Javasche Couranten* vindt men het verslag van eene vergadering van het Bataviaasch genootschap van kunsten en wetenschappen, waaruit blijkt, dat daarbij ook de beroemde Fransche zee-kapitein Dumont d'Urville is tegenwoordig geweest, die door zijne Regering met twee schepen tot eene ontdekkings-reis in het zuidelijk halfrond is uitgezonden, in Junij van dit jaar voor Batavia het anker heeft laten vallen, en het honorair lidmaatschap van het genootschap bezit. Deze zeereiziger heeft verlof verzocht en verkregen, om in die vergadering eene voordragt te doen. Van den inhoud van dit stuk geeft de *Javasche Courant* het volgende verslag:

« De heer Dumont d'Urville vestigde de aandacht der vergadering op het verschil van behandeling, ondervonden door den Franschen reiziger de Bougainville, voorheen uit de Nederlandsche havens in Indië geweerd, of wel ter naauwernood met eene zieke en uitgeputte equipagie toegelaten, en die, welke hij en zijn reisgenoot Jaquinot, in deze oorden, te Macassar, Amboina, Banda en Ternate, met onderscheiding en hulpbetoon ontvangen, zoowel thans, als bij eene vroegere reize, hebben genoten.

« Hij trok hieruit het troostrijk gevolg, dat volkshaat en naijver niet bestand zijn tegen de algemeene verbroedering, welke de beoefening der wetenschappen onder alle onderdeelingen van het menschelijk geslacht veroorzaakt; zoodat zij plaats maakten voor eene algemeene welwillendheid, welke tot algemeenen vrede leiden moet.

« Doch een groot gedeelte van den voormaligen naijver op rekening stellende van de geheimzinnigheid, met welke wetenschappelijke ondernemingen werden ten uitvoer gelegd, verklaarde hij zich genoopt en gemagtigd, om het doel zijner tegenwoordige reize in deze wetenschappelijke vereeniging zonder achterhouding te ontvouwen.

« Waarna hij mededeelde, dat het Fransche gouvernement, het nut inziende van eene naauwkeurige opname van Polynesië en deszelfs bewoners, en het wenschelijk achtende, dat de onzekerheid wierd opgelost, welke de berigten van latere Engelsche reizigers, omtrent de toegankelijkheid van de Zuidpool hadden doen ontstaan, de oorlogs-corvetten *l'Astrolabe* en *la Zelée* in dienst had gesteld. Ten gevolge van hetwelk, hij, na Teneriffe en de Zuidpunt van America te hebben aangedaan, herhaalde, doch vruchtelooze pogingen had aangewend, om op den door de Engelsche reizigers aangetoonden weg, de opgegeven breedte te bereiken; van welke hij met herhaalde gevaren, op eene Zuiderbreedte van 63° door eenen zich honderden mijlen uitstrekkenden ijsdam steeds afgesloten was geworden: zoodat hij zich genoodzaakt had gezien, om, tot herstel eener door ontbering en inspanning uitgeputte equipagie, herbergzamere landen op te zoeken: waarom de Vrienden-eilanden en bepaaldelijk Otaheiti waren bezocht, en hij na verschillende opnamen in de Stille Zuidzee, en langs de kusten van Nieuw-Guinea, in de Nederlandsche bezittingen een gastvrij onthaal had gevonden, hetwelk hem thans in staat stelde, nadere pogingen tot bereiking van het doel zijner reize in het werk te stellen.

« De voorzitter bedankte het honorair lid Dumont d'Urville voor het bewijs van vertrouwen en belangstelling, door deze mededeeling jegens het genootschap getoond, den wensch uitende, dat de ondervonden gastvrijheid eene aansporing moge worden tot meerdere wetenschappelijke ondernemingen, door welke het geluk van het menschdom en de uitbreiding van kennis bevorderd worden. »

'S GRAVENHAGE 17 Dec. Men verzekert, dat, in weêrwil der op gisteren in committé-generaal, door Z. Exc. den Minister van Koloniën gedane redevoering, de meeste leden der Tweede Kamer bij hunne vroegere bedenkingen tegen de leeningswet van 56 millioen zijn blijven volharden.

— Men wil weten, dat het op gisteren gehouden committé tot geene wijzigingen in de leeningswet zal aanleiding geven, hoewel zulks voor alsnog met geene volkomen zekerheid kan worden gemeld.

— Men verneemt, dat de voorzitter van de Tweede Kamer heden morgen eene conferencie heeft gehad met Z. Exc. den Minister van Koloniën.

— De centrale afdeeling van de Tweede Kamer der Staten-Generaal is heden vergaderd geweest, en heeft, naar men verneemt, haar verslag over de ontwerpen der begrootingswetten en verschillende andere aanhangige voordragten opgemaakt, als onder anderen, over de ontwerpen van wet nopens den turf, de irreguliere veenderijen, de steenkolen, enz.

— HH. KK. HH. de Prins en Prinses Albert van Pruissen zijn heden middag van hier naar Berlijn vertrokken, na alvorens met Z. M. en alle de leden van het koninklijk gezin het middagmaal te hebben gebruikt.

— Het bal bij HH. KK. HH. den prins en de prinses Frederik der Nederlanden is gisteren avond zeer luisterrijk geweest. Op hetzelve waren tegenwoordig de leden van het Koninklijke geslacht, het corps diplomatique, de ministers, vele leden der Staten-Generaal en andere aanzienlijke personen.

— Door het Bestuur dezer stad gevraagd zijnde, op hoedanige wijs HH. KK. HH. de Erfprins en de Erfprinses van Oranje zouden gelieven het Zilverwerk te ontvangen, waarvan vroeger gesproken is, heeft het Hoogstdezelven behaagd, hetzelve op gisteren te doen overnemen, en er de tafel mede te laten versieren, waaraan HH. KK. HH. Burgemeester en Wethouders hadden doen noodigen.

— Z. Exc. de generaal Fagel, gevolmagtigd minister van Z. M. aan het Fransche Hof, zal aanstaanden Maandag naar Parijs terugkeeren, om zijnen post op nieuw te aanvaarden.

ROTTERDAM 16 Dec. Men verzekert, dat de belangrijke bibliotheek, benevens eene nadere toezending van zeldzame vazen, te Herculanum en Pompeï opgedolven, toebehoorende aan Mevrouw de Prinses van Canino en zich bevindende in 's Rijks entrepôt alhier, in den loop der volgende maand in het openbaar zullen worden verkocht.

BREDA 17 Dec. De zangvereeniging *Concordia*, onder de leiding van den heer H. Umland, heeft gisteren avond in den stads schouwburg haar eerste koor-concert opgevoerd, waarbij eene ontelbare menigte toehoorderessen en toehoorders tegenwoordig was. Behalve een uitmuntend voorgedragen gedetacheerd soprano-solo en een fraai viool-concert, gecomponeerd en uitgevoerd door den heer Fabricius, van de kapel der eerste afdeeling infanterie, werd met kracht, gevoel en volmaakte muzijkale eenheid door de vereeniging, *Rombergs Klokkelied* in de eerste, en het eerste gedeelte van *Haydn's Schepping* in de tweede afdeeling, gezongen. Diep is de indruk, door deze oratoriën te weeg gebragt, en groot de belangstelling in de drie nog volgende concerten, welke *Concordia* aan hare leden en het deelnemend publiek beloofd heeft.

FRANKRIJK.

PARIJS 16 Dec. Zoo lang Z. H. de Paus zich onthouden had, om aan den jeugdigen hertog van Bordeaux een openbaar gehoor te verleenen, schijnt het Fransche gouvernement zich deze zaak weinig te hebben aangetrokken. Thans echter, dat die vorst, als ware het, eene soort van hofhouding, aldaar, begint te houden, en alle geestelijken van hoogen en minderen rang, op het voorbeeld van den H. Vader, zich beijveren aan den kleinzoon van Karel X op alle wijze hunne hulde te brengen, heeft het kabinet der Tuileriën gemeend eenen anderen toon te moeten voeren. Volgens de gewone correspondentie, is aan den Franschen gezant te Rome het bevel gezonden, om tegen het gedrag van den H. Stoel te protesteren, en voorloopig zijne diplomatische betrekkingen te staken. Te gelijker tijde zijn er onderhandelingen met Oostenrijk geopend, ten einde die Mogendheid te bewegen, hare pogingen bij die van den heer Latour-Maubourg te voegen, tot verwijdering van den hertog van Bordeaux.

— De jongste omwenteling in Tessino schijnt eene levendige onrust bij

MENGELWERK.

ROBERT DAWSON.

«Neen, dat wil, dat kan ik niet langer verdragen!» sprak ROBERT DAWSON bij zich zelven, toen op zekeren dag zijne vier kinderen — het vijfde lag aan de borst der moeder — zich aan hem klemden en hem luid jammerende om eenig voedsel smeekten, ten einde hunnen snerpenden honger te stillen. «Dat kan ik niet langer uithouden; op de eene of andere wijze moet ik dezen kinderen brood verschaffen!»

In geheel het graafschap *Banff* leefde geen eerlijker man dan ROBERT DAWSON. Ofschoon niet rijk, had hij toch van der jeugd af, tot op weinige maanden geleden, in zekere welvaart geleefd. Buiten zijne schuld was hij ongelukkig geworden.

Hij had zijn geheel vermogen aan eene enkele speculatie gewaagd, die door elk als stellig voordeelig werd beschouwd; doch de uitkomst leerde hem weder, hoe ijdel vaak de berekeningen der menschen zijn. Hij zonk met vrouw en kinderen tot de uiterste armoede.

Maanden lang droegen ROBERT en zijne gade hun ongeluk met stille onderwerping; geen zucht kwam over hunne lippen. Hadden zij alleen moeten lijden, dan ware hun welligt hun toestand nog dragelijker voorgekomen en zou de hoop op betere toekomst hun nog meer bemoedigd hebben; maar zij hadden kinderen, en deze stonden om de schamele legerstede der moeder, die, bijna stervende van gebrek, op een handvol stroo lag, en weenden om brood.

Alle de pogingen van ROBERT, om door handen arbeid iets te verdienen, waren te vergeefs; dagen lang moest hij getuige zijn van het lijden der zijnen, met gewaarwordingen, die zich niet laten schetsen, maar hem de ziel doorboorden, zoo dat hij radeloos werd. Zijne geestkracht bezweek en hij had een stellig besluit genomen, toen hij de bovenaangehaalde woorden uitte.

Hij snelde voort om het medelijden en de menschelijkheid zijner natuurgenooten af te smeken; maar zij, die waarachtig diep ongelukkig zijn, zijn over het algemeen minder geschikt de geschiedenis van hun lijden met zulk een goed gevolg voor te dragen, als zij, wier ontberingen en ellende slechts verdicht zijn.

Dit was ook met ROBERT DAWSON het geval, en zijne smekingen om hulp bleven dus vruchteloos. Wat nu te doen? Zijne van gebrek stervende gade, zijne hongerige kinderen zweefden hem, met al het verschrikkelijke van hunnen toestand, voor den geest. Hij duchtte, dat wanneer zij, binnen een uur, geen voedsel ontvingen, een of meer van hen zouden bezwijken.

Vertwijfeling greep hem aan, en hij besloot, den eerste, dien hij, op de afgelegen plaats, alwaar hij zich bevond, zou ontmoeten, te berooven; al moest hij daarvoor op hetzelfde oogenblik of later door de handen der scherpregters met zijn leven boeten.

Weldra vond hij gelegenheid om zijn voornemen te volbrengen. Een welgekleed man kwam te voet den weg op, die door het woud geleidde. Vreemd aan het gevoel, dat den roover bezielt, sloeg het hart van ROBERT hoorbaar; zijne leden beefden, toen hij den voetganger de plek zag naderen, alwaar hij zich verborgen had.

Hij volhardde echter bij zijn besluit, en toen de vreemdeling nabij genoeg was, sprong hij te voorschijn, greep hem bij den kraag, en eischte zijne beurs. De aangevallene, ontwarende, dat ROBERT geene pistool, noch zelfs iets, dat naar een' stok geleek, bij zich had, stelde zich te weer, en nu onstond er eene worsteling. ROBERT, sterk door vertwijfeling, kreeg zijne tegenpartij op den grond, haalde hem eene banknoot, van vijf pond, uit den zak, liet hem opstaan en zich verwijderen.

Hij zelf snelde den weg naar zijne woning op, doch was naauwelijks eenige roeden ver gegaan, of in zijne borst ontstond een strijd, tusschen gevoel van eerlijkheid, en de deernis met vrouw en kinderen, die van honger dreigden om te komen. Zijne eerlijkheid zegevierde: hij besloot niets te nemen, wat hem niet toekwam, zijn lot en dat der zijnen der Voorzienigheid te blijven toevertrouwen.

Dadelijk snelde hij terug, liep den beroofde na, haalde hem in, en gaf hem de banknoot terug. «Sir,» zeide hij, «hier is uw geld; ik deed onregt, met het u te ontnemen: ik zou geen rust hebben, zoo ik het u niet terug gaf: slechts de hoogste nood kon mij het denkbeeld doen opvatten, om een' medemensch te berooven. Uit grond van mijn hart smeek ik u om vergiffenis, sir.»

ROBERT keerde zich om, ten einde zich te verwijderen; nadat hij den vreemdeling het geld had overhandigd, doch deze riep hem terug, en verzocht hem een oogenblik te vertoeven.

«Uw gedrag verbaast mij,» sprak de vreemdeling, «eerst waagt gij uw leven om mijn geld te ontnemen, en dan keert gij terug om het mij weder te geven? Het is anders de gewoonte niet van roovers, dat zij zich om het laatste veel bekommeren.»

«Sir,» sprak ROBERT, met nadruk, «ik ben geen roover; gij zijt de eerste, dien ik in mijn leven iets ontroofde.» — «Uwe handelwijze overtuigt mij daarvan,» hernam de andere. «Verhaal mij, wat u tot zulk eene daad vervoerde.»

«Eene zieke, misschien thans reeds stervende vrouw en vijf jonge hulpelooze kinderen, aan de jammerlijkste ellende ter prooi.» Meer kon ROBERT niet zeggen; het gevoel had hem geheel overweldigd, en niet dan met moeite had hij de laatste woorden uitgesproken.

«Arme man,» hernam de vreemdeling, «ik heb medelijden met uwen toestand; woont uw gezin ver van hier?»

«Ongeveer anderhalve mijl, Sir,» was het antwoord.

«Wilt gij mij veroorloven u naar huis te vergezellen, om zelf dat tooneel des jammers te zien?» vervolgde de vreemdeling.

«Den aanblik daarvan zou u zeer doen,» antwoordde ROBERT, doch de vreemdeling bleef bij zijn voornemen om de vrouw en het gezin van ROBERT te zien. Deze gaf eindelijk toe, en beiden begaven zich naar het verblijf der ellende.

Hetgeen de vreemdeling daar ontwaarde, ging allen rampspoed, dien hij gezien had, of waarvan hij zich een denkbeeld had kunnen maken, te boven.

Door aanhoudend gebrek aan alle voedsel, hoe ook genaamd, bijna wezenloos, lag de gade van ROBERT, in eenen donkeren hoek van het vochtige en koude vertrek, op stroo; zij scheen noch haren echtgenoot, noch den vreemdeling te ontwaren; aan hare borst lag een zuigeling, die zonder ophouden om voedsel schreide. De beide oudste kinderen dwaalden als geraamten rond en hieven, zoodra zij hunnen vader zagen, een angstgeschreeuw om voedsel aan. De twee andere kinderen waren te uitgehongerd, om zich te kunnen bewegen, en lagen op eenen hoop oude vodden, naast de legerstede der moeder.

het Weener-kabinet te hebben doen ontstaan. Het gezegde kanton grenst aan de Oostenrijksche bezittingen in Italië, en men verzekert reeds, dat Oostenrijksche troepen zich in beweging gesteld hebben op de uiterste grenzen van het Lombardisch Venetiaansch koningrijk. Men gelooft ook, dat het hof van Turin insgelijks maatregelen van voorzorg zal nemen. — Deze berigten zullen natuurlijk aanleiding geven tot het wisselen van diplomatische nota's tusschen Frankrijk en de hoven van Oostenrijk en Sardinië.

STADSNIEUWS.

Met genoegen vestigen wij de aandacht van het kunstminnend publiek dezer hoofdstad op de voorstelling, die morgen, donderdag, in den Franschen schouwburg, ten voordeele van den heer Solié, zal worden gegeven. Zoowel de opvoering van de opera *Lucie de Lammermoor*, en van de beide vaudevilles *Miel et Vinaigre* en *La petite Soeur*, als de verdienste van den beneficiant, kunnen hem op eene welbezette zaal doen rekenen.

BEVALLEN. 14 Dec. S. M. E. Granpré Molière, geb. Slicher, D. — 17 Dec. M. A. Spengler, geb. van Vloten, D. — G. M. Meijjes, geb. van Voorthuijsen, Z. — C. H. Juhl, geb. Kons, Z.

OVERLEDEN. 13 Dec. J. Luden, wed. H. F. Tjeenk, 60 j. — 14 Dec. J. Schouten, 37 j. — 16 Dec. S. F. Tétar van Elven, 4 m.

NEDERLANDEN.

'S GRAVENHAGE 18 Dec. De Tweede Kamer der Staten-Generaal is heden ten 10½ ure vergaderd. Hunne Exc. de ministers van Koloniën en Financiën waren tegenwoordig. De tribunes zijn zeer talrijk bezet.

De heeren de la Court, van Wickevoort en Hooft hebben bij missive kennis gegeven, door ongesteldheid verhinderd te zijn, de discussie te kunnen bijwonen.

Twee ingekomen verzoekschriften zijn naar de commissie *ad hoc* verzonden, terwijl omtrent een ingekomen boekwerk het gewoon besluit is genomen.

Namens de centrale afdeeling is rapport uitgebragt op onderscheidene aanhangige ontwerpen van wet, waaronder die over de steenkolen en de begrooting voor 1840.

Uit het verslag over dit laatste ontwerp is gebleken, dat een nieuw artikel bij dit ontwerp is gevoegd (zoo als reeds in de tweede editie van ons vorig nommer is gemeld) van den volgenden inhoud:

« Van de som van *f* 56,378,600 zal eene som van *f* 2,000,000 voorloopig buiten beschikking blijven, tot dat daaromtrent nadere wettelijke bepalingen zullen zijn gemaakt. »

Daarna zijn de discussiën over het op heden aan de orde van den dag zijnde ontwerp van wet eener leening van 56 millioen, ten laste van 's Rijks Oost-Indische Bezittingen, geopend.

De heer Snouck Hurgronje verklaart zich voor de wet, als het geschikst middel in de gegeven omstandigheden, tot handhaving van het crediet en ter voorziening in de behoeften van den Staat.

De heer Rengers verklaart zich tegen de wet, voornamelijk op grond, dat de Regering ten deze niet met de gewenschte openhartigheid de bedenkingen der Kamer heeft beantwoord, en hij niet de verzekering heeft, dat door deze leening alle financiële verwikkelingen zullen zijn uit den weg geruimd.

De heer van Dam zeide in substantie, dikwerf zich te hebben beklaagd over de moeijelijke omstandigheden waarin de Kamer geplaatst was, en betreurd, dat de Regering den weg der openhartigheid verliet, ten einde door kunstmatige berekeningen de meerderheid te verwerven. Hij zeide meermalen de Regering te hebben gebeden, vertrouwen met vertrouwen te beantwoorden, en haar te hebben bezworen den ingeslagen weg te verlaten, terwijl zijne stem ten deze is geweest de *vox clamantis in deserto*.

De spreker zeide, dat thans de sluijer is verscheurd, waarmede 's lands financiën waren omhuld, en beklaagde zijne ambtgenooten, die zich door te veel vertrouwen hebben laten wegslepen, en nu te laat de heillooze vruchten daarvan inzien.

De redenaar betuigde de meeste waarde te hechten aan de handhaving van 's lands crediet, maar meende tevens, dat de onderwerpelijke maatregel dit crediet niet zou bevorderen, maar de vestiging van wanorde in 's lands financiën doen voortduren.

Uit de antwoorden der Regering verklaarde de spreker, dat hem geen licht was opgegaan in de duisternis; alleen was het hem gebleken, dat er millioenen schats gebezigd zijn zonder toestemming der Staten-Generaal, dat de Handel-Maatschappij onmatige winsten heeft getrokken, ten koste van 's lands schatkist, en waaraan het meer dan tijd is een einde te maken, terwijl dan ook nog de contracten, tusschen de Regering en de Handel-Maatschappij gesloten, niet zijn overgelegd.

Zoo lang de politieke en financiële aangelegenheden niet zullen zijn geregeld; de grondwet herzien; het Syndicaat opgeruimd; de wet op de Rekenkamer eene doelmatige herziening zal hebben ondergaan, verklaarde de spreker alleen te zullen stemmen voor zoodanige credieten als noodig zijn, om den gang der Regering niet te belemmeren.

De redenaar zeide verder, dat hier te lande geene ministeriële verantwoordelijkheid bestond, dat zulks gelukkig was voor de raadgevers des Konings, die medegewerkt hadden tot die heillooze en ongrondwettige maatregelen, welke millioenen schats hebben gekost, en dat, indien de ministeriële verantwoordelijkheid hier te lande bestond, nooit minister met meer regt, dan thans, in staat van beschuldiging zoude kunnen worden gesteld.

De spreker rekende het zich een' duren pligt, zijne hulde en dankbaarheid te bewijzen aan den man, wiens helder doorzigt en kloek beleid der Oost-Indische bezittingen, Nederland van den ondergang had behoed, en uitte den wensch, dat Z. Exc. genoegen zou mogen smaken over het uitvloeisel zijner pogingen, en, dat die tot heil van het Vaderland zou mogen worden aangewend.

Ten slotte verklaarde de spreker, dat dezelfde redenen, welke hem vroeger tegen andere wetten, nu ook tegen deze zou doen stemmen, namelijk: liefde voor het Vaderland en verknochtheid aan het dierbaar stamhuis dat ons regeert.

De heer Warin sprak mede tegen de wet, en verklaarde alleen voor eene credietwet te zullen stemmen. Voornamelijk drong hij ook aan op de herziening der Grondwet, en zeide daaromtrent, dat, indien ongelukkig mogt gebeuren, dat de Regering in die Grondwet geene andere wijzigingen voordraagt, dan dat bij voorbeeld het rijk uit 9 in plaats van 18 provinciën zal bestaan, het dan wenschelijk is, dat uit den boezem der Kamer zelve de noodige voordragten tot eene doelmatige herziening der Grondwet zullen worden gedaan.

De heeren van Nagell en Backer hebben zich mede tegen de wet verklaard.

De heer Schimmelpenninck bestreed de wet zeer uitvoerig en betoogde de ongrondwettigheid van sommige gedane uitgaven. Hij uitte den wensch, dat het gerucht ongegrond mogt zijn, dat de Regering slechts min beteekenende veranderingen in de Grondwet, en alleen den vorm betreffende, zou voordragen, en eindigde met mede zijne hulde te betuigen aan den minister van Koloniën, door wiens pogingen de koloniën meer en meer het plegtanker onzer financiën zijn geworden.

De heer Cats verklaarde mede zijn stem niet te zullen geven aan eene hooger dan noodig was opgegevoerde leening.

De heer Romme zal mede tegen de wet stemmen.

De heer van Hoorn van Burgh sprak voor de wet en heeft, met de levendigste kleuren, de noodlottige gevolgen der verwerping, ten aanzien van handel, scheepvaart, fabrijkwezen, de Oost-Indische bezittingen, het systema van cultuur aldaar en de Javaansche bank, geschetst.

De heer Frets verklaarde zich voor de wet.

De heer van Rappard bestreed de wet zeer breedvoerig, en betoogde, dat de Staten-Generaal in de vorige jaren te veel op de verzekeringen van de Regering gebouwd hebben, waarvan het tegendeel nu is gebleken, en tot zulke noodlottige resultaten heeft geleid.

AMSTERDAM 18 Dec. De aanspraak, door Z. Exc. den minister van Koloniën, eergisteren in het committé-generaal van de Tweede Kamer der Staten-Generaal gehouden, luidt als volgt:

EDEL MOGENDE HEEREN! (*)

Vele der gemaakte bedenkingen, voor zoo verre die betrekking hebben tot het departement van Koloniën, schijnen mij het gevolg te zijn daarvan, dat de inrigtingen onzer koloniale aangelegenheden nog min volledig bekend zijn. Ik vertrouw dan ook, dat vele dier bedenkingen het best zullen worden toegelicht door eene nadere ontwikkeling van den aard en de strekking dier inrigtingen, waardoor al dadelijk de oorsprong der schuld van 40 millioen aan de Handel-Maatschappij nader zal blijken.

Inrigting vóór 1830.

Sedert de weder in bezitneming der Koloniën, tot 1830, bestond het gebruik op Java, om 's Gouvernements producten in openbare veiling te verkoopen, en het provenu daarvan te doen strekken ter goedmaking der uitgaven, welke voor meer dan 2/3 door de opbrengst daarvan bestreden moesten worden.

Had het bestuur in Indië eenige remises te doen, dan werden daartoe wissels ingekocht en deze herwaarts overgezonden.

Dat bestuur genoot op die wijze de inkomsten der producten kort na den oogst, en voor een zeer aanzienlijk gedeelte, nog in hetzelfde jaar van den pluk der koffij en specerijen.

Ook de remises in wissels naar het moederland gezonden, werden des noods gedisconteerd, en kon mitsdien daarover spoedig worden beschikt.

Gevolgen van dit systema.

Het gevolg van dit systema, in betrekking tot het moederland beschouwd, is geweest het geheel verloop van onzen handel met Indië.

Het Engelsche gouvernement had groote voorregten aan den invoer van Nederlandsche producten uit den Archipel van Indië over Sincapoer toegestaan, en dit, gepaard met die, welke hunne scheepvaart op Nieuw-Holland hun opleverde, stelde den Engelschen handelaar in staat op Java prijzen voor de producten te besteden, te hoog voor den onzen; zoodat deze handel niets dan verlies aan onze markt opleverde, en daardoor te gronde ging.

Van daar het snel afnemen van onzen handel en onze scheepvaart op Java. Reeds in 1825 was die tot een zeer gering getal schepen afgedaald, en de overgebleven reeders en bevrachters daarvan verklaarden zelfs, dat ook zij eerlang hunne ondernemingen zouden moeten staken. Op die wijze waren dus onze koloniën even nutteloos geworden voor onze nationale welvaart, als zij reeds den staat financiëel tot een groot bezwaar verstrekten.

Oprigting der Handel-Maatschappij.

Men hoopte, door het oprigten eener Handel-Maatschappij, die met een groot kapitaal zou handelen, verbetering in dezen staat van zaken te weeg te brengen; doch vruchteloos. Hoewel daardoor spoedig eene merkelijke uitbreiding aan onze scheepvaart op Indië gegeven werd, bleef echter de handelbalans in ons nadeel. De Handel-Maatschappij leed belangrijke verliezen, die deels door den Koning werden vergoed, — deels op het kapitaal werden afgeschreven, — zoo dat ook dit middel, op zich zelf beschouwd, ter bereiking van het oogmerk, geheel onvoldoende bleek te zijn.

Door mij ingevoerd systema.

In dezen staat van zaken, aan mij de taak opgedragen zijnde, om, zoo mogelijk, de middelen op te sporen, geschikt zoo om onzen handel en onze scheepvaart op die gewesten te herstellen, als om voor te komen, dat die bezittingen niet verder tot last onzer geldmiddelen verstrekten, — bleek het mij spoedig, dat het tractaat van Londen, in 1824 gesloten, onoverkomelijke hinderpalen aanbood, om aan onze in- en uitvoeren zoodanige bescherming te verleenen, dat daardoor het overwigt aan onzen handel zou worden verzekerd. Er bleef dus niets anders over dan de producten, die aan het Gouvernement behoorden, niet in Indië te verkoopen, maar met Nederlandsche schepen naar Nederland te doen overvoeren en aldaar veilen, daarbij de meest mogelijke uitbreiding aan de onderscheiden cultures gevende.

Gevolg hiervan.

Het onmiddellijk gevolg echter hiervan moest zijn, dat nu de opbrengst der producten niet meer in hetzelfde jaar, waarin die geoogst werden, worden genoten.

Immers dezelve konden eerst worden verzonden na den afloop van den oogst; dan nog moesten zij hier worden verzameld, om in publieke veiling te worden gebragt, en het provenu naar Java worden teruggezonden.

Tot een en ander werd, gelijk de ondervinding heeft doen zien, 1½ jaar gevorderd. Gedurende al dien tijd zou dan ook Java van dit belangrijk middel van inkomsten verstoken geweest zijn, en derhalve moest daarin op eene andere wijze worden voorzien.

Geldelijke behoeften.

De gemiddelde behoefte van Java, uit de opbrengst der producten te bestrijden, kon destijds op 15 millioen jaarlijks worden geschat, — en daar gedurende twee jaren daarin moest worden voorzien, werd er een kapitaal van 30 millioen gevorderd, om behoorlijk de dienst te verzekeren.

Dit voorschot van de schatkist hier te lande te vragen in de jaren 1830 en 1831, zou wel geheel vruchteloos geweest zijn, gemerkt den ongunstigen staat van 's Rijks middelen op dat oogenblik.

Er bleef alzoo niets anders over, dan met de Handel-Maatschappij een contract te sluiten, waardoor in die behoefte kon worden voorzien.

Met hare factorij, en later met de directie zelve, werd dien ten gevolge overeengekomen, dat zij de Indische producten met Nederlandsche schepen naar het moederland zou overvoeren, dezelve aldaar doen verkoopen, en aan Java de noodige gelden, voor de dienst aldaar vereischt, zou toevoeren; wordende evenwel die gelden te gelijk bij de ontvangst der producten gestort, voor zoo verre die voor de behoeften in Indië noodig waren; terwijl het overige aan het departement van Koloniën alhier werd uitgekeerd.

Op die wijze werd het oogmerk, om Indië tijdig van geld te voorzien, volkomen bereikt, en het Gouvernement hier genoot in hetzelfde jaar van den oogst, deszelfs aandeel daarin. Op die wijze tevens werd een groot bezwaar, onafscheidelijk aan het nieuwe systema verbonden, uit den weg geruimd.

Uitkomsten van dit stelsel.

Hoe gelukkig de uitkomst van dit stelsel van cultuur en handel geweest is, zal wel niet behoeven te worden herinnerd. Onze handel en scheepvaart hebben daardoor eene uitbreiding verkregen, verre overtreffende die der laatste vijftig jaren, — onze industrie eene groote ontwikkeling erlangd, — en aan de schatkist zijn sedert dat tijdstip meerdere voordeelen te beurt gevallen, dan de gewezen Compagnie ooit van hare uitgebreide bezittingen genoten heeft.

Bezwaren aan het systema verbonden.

Aan dat systema zijn intusschen eenige administrative bezwaren verbonden, die het goed zal zijn hier te doen opmerken, omdat zij meerdere bedenkingen zullen ophelderen, die mij in de aanmerkingen der Kamer zijn voorgekomen.

Vooreerst dan moest, ten gevolge van die overeenkomst, het departement van Koloniën, als in dit geval Indië representerende, door de Handel-Maatschappij gedebiteerd worden voor alle gelden en goederen, die zij jaarlijks naar Indië zond, en voor hetgeen zij hier aan het departement van Koloniën betaalde; terwijl dat departement daarentegen gecrediteerd moest worden voor alle producten aan de Handel-Maatschappij afgegeven; met andere woorden: zoo met het einde van het jaar de rekening tusschen het departement van Koloniën en de Handel-Maatschappij werd opgemaakt, moest het departement van Koloniën daarbij voorkomen, als belast met alle gelden en waarden, naar Indië gezonden en aan hetzelve uitbetaald, en daarentegen bij de boeken der maatschappij gecrediteerd staan voor alle producten, aan hare factorij afgegeven, voor zoo verre de bescheiden daarvan waren ingekomen.

Die schuld moest het volgende jaar verminderen, met alle de producten in den loop van hetzelve verkocht.

Daar echter het te gelde maken van den oogst van eenig jaar 1½ à 2 jaren vordert, moest het eerstvolgende jaar altijd nog eene som te vereffenen opleveren, welke som wederom moest worden vermeerderd met de gelden en goederen, in den loop van hetzelve uitgezonden of hier betaald; zoodat steeds eene doorloopende rekening, tusschen het departement van Koloniën en de Handel-Maatschappij, bleef bestaan. — Van daar, dat met ultimo 1837 de schuld aan de Maatschappij, of de te vereffenen som bedroeg *f* 35,787,335; welke in den loop van 1838 verminderde tot op *f* 13,000,000, doch gedurende dat jaar wederom aangroeide tot op *f* 35,581,891; in 1839 wederom is verminderd tot op *f* 6,090,891; doch, door de verzendingen naar Indië en de betalingen alhier, met het einde van dit jaar op nieuw zal zijn aangegroeid, tot op ongeveer 40 millioen.

Groot kapitaal tot dit systema noodig.

Men ziet dus, dat er bestendig een aanmerkelijk kapitaal noodig is, om dit systema vol te houden, en wel te grooter, naarmate de productie in Indië aangroeit, omdat er dan meer geld naar Indië moet worden gezonden, en er ook een grooter excedent hier uit te betalen is.

Toen de producten in Indië niet meer dan 15 millioen jaarlijks bedroegen, was het voldoende, ieder jaar die som te verzenden, en, daar dit voor twee jaren moest geschieden, was derhalve 30 millioen, gelijk reeds gezegd is, voor dat doel toereikende.

Thans echter, nu de producten tot op ongeveer 40 millioen jaarlijks gestegen zijn, wordt daartoe 70 tot 80 millioen gevorderd.

De Handel-Maatschappij bezit 46 millioen, zoodat van elders, zal zij eenigen handel blijven drijven, 40 millioen moeten worden aangeschaft.

Onderscheiden middelen hiertoe voorhanden.

Langs drie wegen kan dit kapitaal verkregen worden.

De Handel-Maatschappij zou, door eene nieuwe leening, haar kapitaal op de vereischte hoogte kunnen brengen; —

Of wel gedurende twee jaren zou het departement van Koloniën kunnen worden verschoond, van eenige storting in 's Rijks schatkist; —

Of, eindelijk, eene som van 40 millioen kan worden genegotieerd, en aan de Handel-Maatschappij de 40 millioen, voorgeschoten op de producten, worden teruggegeven; — zullende er dan geene verdere uitgaven op 's Gouvernements remises, bij wijze van vooruitbetaling, behoeven te worden verleend, maar het provenu daarvan na den verkoop worden genoten, — wanneer het kapitaal der Maatschappij voldoende is, om de vracht- en andere ongelden, op den overvoer en verkoop der producten vallende, te doen, en haren eigen handel uit te breiden.

Beoordeeling dier middelen.

Het eerste is niet mogelijk. De Handel-Maatschappij heeft haar eigen kapitaal, als ware het, voor de latere negotiatie verbonden, zoodat zij geen verder onderpand voor verdere negotiatiën heeft aan te bieden.

's Rijks schatkist gedurende twee jaren te versteken van de bijdragen uit Indië, dat is van 22 millioen jaarlijks, zal vorderen, dat door middel van negotiatiën daarin worde voorzien, en in dien tijd reeds 44 millioen, ongerekend de rente, de kosten der negotiatie en andere ongelegenheden, vereischen.

De negotiatie derhalve van 40 millioen blijft in alle opzigten verkieslijk, als de minste opoffering vorderende; het spoedigst de zaken brengende op eenen geregelden voet; en de meeste waarborgen opleverende voor spaarzaam beheer.

Het kapitaal verschuldigd is niet door de schatkist genoten.

Na deze opheldering, vlei ik mij, zal de schuld aan de Handel-Maatschappij uit een ander oogpunt dan vroeger beschouwd worden. Immers het is geen verteerd kapitaal, door de schatkist hier te lande genoten, voor 's Rijks uitgaven besteed:

(*) Ten geleide der bovenstaande redevoering, ontvingen wij van onzen correspondent den navolgenden brief, dien wij van belang achten, hier op te nemen; zonder daarom aan alle de denkbeelden, er in vervat, ons zegel te willen hechten.

« Ik heb het geluk gehad reeds nu eenen afdruk te bekomen van de redevoering, door Z. Exc. den minister van Koloniën uitgesproken, in het gisteren voormiddag gehouden committé-generaal.

« Bij de inzage van dat hoogstgewigtige staatstuk, moet het U een bijzonder genoegen zijn, te ontwaren, hoe de verzekeringen, dat de Financiën des Lands gansch niet zoo ongunstig zijn, als anderen zich moeite geven te doen gelooven, — verzekeringen, welke de AVONDBODE meermalen gegeven heeft, — door schier elke zinsnede der redevoering bevestigd worden; gelijk, daarentegen, elke dier zinsneden eene der aanmerkingen doet vervallen, welke ten aanzien der leenings-wet door andere bladen met zoo veel ophef zijn gemaakt, en waardoor zoo veel nuttelooze onrust en wantrouw is gesticht geworden.

« Men mag na deze afdoende inlichtingen verwachten, dat de leeningswet zonder grooten tegenstand zal doorgaan. Evenwel vermeent het loopend gerucht, dat die verwachting nog zeer ligt zou kunnen worden te leur gesteld, en bepalen sommigen zelfs reeds nu de meerderheid, met welke die wet zal worden afgestemd. Ik heb te veel achting voor onze vertegenwoordigers, om aan die geruchten eenig geloof te slaan. De Regering heeft alles en meer gedaan dan de Kamer kon wenschen en verzoeken; de verantwoording voor de gevolgen gaat derhalve nu op de Kamer over. Wat er ook gebeure, deze zal nimmer aanleiding geven tot den schijn zelfs, alsof ook zij *revolutionaire* beginselen wilde huldigen, of in het minste geneigd ware, die in de hand te werken, en alzoo de eendragt en binnenlandsche rust des Vaderlands op het spel te zetten. »

De vreemdeling was te zeer ontroerd, om veel te zeggen. Hij overhandigde ROBERT de banknoot, die deze hem vroeger ontnomen had, en zeide: « Ik ben hier vreemd, en wil mij in deze streek nederzetten; ik zal zien, wat ik voor u doen kan. » Hij vertrok. ROBERT was te dankbaar jegens zijnen onbekenden weldoener, dan dat hij zijne erkentelijkheid door woorden kon betuigen.

Voor een gedeelte van het geld, dat hij als door een wonder had bekomen, verschafte hij zich voedsel en vuur. Hij bragt zijner vrouw en der beide kinderen, die het meest door den honger geleden hadden, een weinig wijn mede, en drie uren later waren alle de lijders op den weg ter herstelling.

Een uur daarna kwam de vreemdeling terug, en bragt uit het naastbij gelegen dorp eene vrouw mede, om het gezin van ROBERT te verplegen. Aan deze vrouw had hij vooraf eene banknoot van twee pond gegeven, met uitdrukkelijk bevel, om daarvoor al het noodige voor het behoeftig gezin te koopen.

ROBERT en zijne gade waren over de goedheid van eenen man, dien zij nimmer gezien hadden, geheel buiten zich zelven, en van bewondering en dankbaarheid vervuld.

De vrouw, met de verpleging van ROBERT'S gezin belast, bleef den geheelen nacht in zijne woning; den volgenden dag bij het ontbijt was het geheele gezin in zoo verre hersteld, dat allen een geheel ander voorkomen hadden.

Zoo vond de vreemdeling hen, toen hij hen, des voormiddags kwam bezoeken. De moeder zat met haren zuigeling op de knieën, op eenen stoel bij den haard, waarop een vrolijk vuur brandde. Hij zette zich naast haar neder.

« Kent gij mij niet? » vroeg hij, terwijl hij haar aanzag.

« Neen, sir, ik ken u waarlijk niet, » antwoordde mrs. DAWSON.

« Herinnert gij u niet, dat gij mijn gelaat reeds te voren hebt gezien. »

Nogmaals zag de arme vrouw den weldoener van haar en haar gezin aan. « Ik geloof het bijna, » antwoordde zij, op bescheiden en zachten toon.

« Kent gij uwen broeder JACOB niet meer? »

Deze woorden drongen in haar hart; zij viel op haren stoel in onmagt, doch kwam weldra weder tot zich zelve.

Die vreemdeling was werkelijk haar broeder. Twee en twintig jaar geleden, was hij naar *Indië* vertrokken, en nu met een aanzienlijk vermogen teruggekeerd. Juist begaf hij zich uit de stad, alwaar hij met den postwagen was aangekomen, naar het dorp, in hetwelk hij geboren was, toen ROBERT hem aanrandde. Nadat hij de woning der lijderes voor de eerste maal had bezocht, zette hij zijnen weg naar het dorp voort. Zijne eerste vraag was naar zijne eenigste zuster, en alras vernam hij, welk ongeluk haar en de haren had getroffen.

Zonder van hetgeen hem bejegend was, met een enkel woord te gewagen, ontdekte hij uit de beschrijving, die men hem van haren echtgenoot gaf, en de aanwijzingen omtrent hare woonplaats, dat ROBERT zijn schoonbroeder was, en dat het zijne zuster en hare kinderen waren, die hij aan eenen gewissen hongerdood had ontrukt.

Terstond spoorde hij eene vrouw op, om zijne zuster en de haren te verzorgen, doch hij vond het bij zijn tweede bezoek, uithoofde van den toestand zijner zuster, nog niet raadzaam zich te doen kennen.

Van den dag des wederziens tot aan beider dood, wist ROBERT noch zijne gade, nimmer weder, wat gebrek was.

BLADVULLING.

De beroemde kapelmeester RAUMANN reisde op verzoek des Konings van *Zweden* naar *Stokholm*, en kwam bij die gelegenheid door eene kleine stad, alwaar hij te vergeefs den onder-officier van de wacht, aan de poort, die hem naar naam en qualiteit vroeg, aan het verstand poogde te brengen, wat een kapelmeester was. Eindelijk het vragen van den onder-officier moede, zeide RAUMANN: « ik ben de generaal van al de muzijkanten van den keurvorst van *Saksen*. » — « Ha zoo! » hernam de onder-officier, met eene nederige buiging, « nu begrijp ik uwe Excellentie. » Dadelijk commandeerde hij de wacht in het geweer voor den Keursaksischen generaal der muzijkanten. De wacht kwam buiten, presenteerde het geweer, de trom werd geroerd, en RAUMANN had moeite om zich, bij deze militaire eerbewijzing, van lagchen te onthouden.

16 millioen daarvan zijn dit jaar, zoo in geld als goederen, gezonden naar Indië, voor het Gouvernement, om te strekken tot inkoop van producten;
2 millioen is daarvan betaald aan rente op voorschotten;
14 millioen aan het departement van Koloniën, in mindering van het excedent van Indie uitgekeerd, dat in 1839 24 millioen bedragen heeft, en waarop, bij gebrek aan kapitaal bij de Handel-Maatschappij, niet meer heeft kunnen worden voorgeschoten dan 14 millioen.

Deze 14 millioen, aan het Gouvernement betaald, met nog ongeveer 6 millioen, in de laatste *zes* maanden van 1838 genoten, hebben gestrekt, om te voldoen de rente op de Overzeesche bezittingen gevestigd, ten bedrage van ƒ 9,800,000 's jaars, over 1838 en 39, uitmakende te zamen ƒ 19,600,000 hetwelk dus doet zien, dat geen enkele cent van dat geld tot andere einden gestrekt heeft, dan bij de wetten is aangewezen, noch iets daarvan tot eenige ongeautoriseerde uitgave heeft kunnen worden gebruikt.

Dat kapitaal van 40 millioen is tevens geenszins verloren. Immers de koopman kan niet gezegd worden zijn kapitaal te hebben verteerd, indien hij daarvoor producten heeft ingekocht, en heeft leggen tot grootere waarde dan het kapitaal, door hem uitgegeven bedraagt: en is dit niet hier het geval? De Handel-Maatschappij heeft meer dan 46 millioen aan producten ontvangen, die tegen die 40 millioen moeten worden verrekend.

Niets zou dan ook gemakkelijker zijn, dan die geheele schuld van 40 millioen in weinige oogenblikken te vernietigen. Immers, ik mag het er voor houden, dat de Handel-Maatschappij niet ongenegen zou zijn, om 46 millioen producten voor 40 millioen schuld aan te nemen; en dan zou men zich blijkbaar op hetzelfde standpunt verplaatst vinden, als bij de invoering van het onderwerpelijk systema, dat is, zonder schuld, maar ook zonder geld; terwijl alle de vruchten, die dit stelsel, zoo voor 's Rijks schatkist als voor particulieren, heeft opgeleverd, dan eene zuivere bate zouden zijn, zonder eenig aanklevend bezwaar genoten; en men zou dan andermaal te kiezen hebben, om zich gedurende twee jaren de baten van Indië te ontzeggen, of, door het verstrekken van een kapitaal van 40 millioen, zich reeds het aanstaande jaar de vruchten daarvan te verzekeren. Het meer voordeelige van het laatste boven het eerste vertrouw ik te hebben aangetoond.

De voorgestelde leening van 40 millioen is derhalve geen kapitaal, bestemd om reeds gedane of nog te doene verteringen te bestrijden. Het is een bedrijvend kapitaal, bestemd om de baten der schatkist aanzienlijk te vermeerderen, en wel tot zoodanig bedrag, dat daardoor het evenwigt tusschen de ontvangsten en uitgaven van den Staat wordt hersteld.

Het is een kapitaal, onvermijdelijk noodzakelijk voor het aangenomen systema van cultuur, handel en scheepvaart, en dus bestemd, om zoo ter bevordering van onze nationale nijverheid, als van 's Rijks inkomsten, te worden aangewend.

Het wenschelijke om, zonder opoffering, dadelijk de vruchten te genieten.

Voorzeker zou het te wenschen zijn, dat men dadelijk de vruchten van zulk een stelsel, als op Java is ingevoerd, zonder opofferingen, kon oogsten; dan dit is onmogelijk: tijd of geld zijn de noodzakelijke voorwaarden, hier gevorderd. Men kan ook hier niet maaijen voor men gezaaid heeft.

Maar, is het dan ook wel als een ongeluk voor een land te beschouwen, hetwelk zulk een kapitaal behoeft, dat zoo voordeelig kan worden aangewend, en aan de schatkist jaarlijks een inkomen van 22 millioen verzekert, — en bovendien eene uitbreiding aan de nationale industrie toezegt, door geen ander bij ons aanwendbaar middel te verkrijgen.

En nu, Edel Mogende Heeren! zij het aan uwe beoordeeling overgelaten, of de 40 millioen in het belang der schatkist, — in het belang onzer industrie, — in het belang onzer koloniën, — al of niet behooren te worden verleend, en of een stelsel zal moeten worden opgegeven, dat zulke schoone vruchten heeft opgeleverd? Want ik ontveins het geenszins, dat zonder een bedrijvend kapitaal geëvenredigd, aan de waarde der producten, dit stelsel niet kan blijven bestaan.

Vergunt mij thans, Edel Mogende Heeren! uwe aandacht nog voor eenige oogenblikken, opdat ik ook het ontstaan der schuld van 10 millioen bij mijn departement aan de schatkist opheldere: want ook daaromtrent schijnt het mij toe, dat verkeerde begrippen bestaan.

Ik verklaar hier plegtig, dat mijn departement, zoo lang ik aan het hoofd daarvan gesteld geweest ben, nimmer eenige directe betaling gedaan heeft aan eenige Rijks-administratie, uit de baten van Indië; die baten zijn altijd gestort in 's Rijks schatkist; en het is de minister van Financiën, die het emplooi daarvan regelt, dat geheel buiten mijne bemoeijenis heeft plaats gehad.

Die stortingen, door mij gedaan, hebben echter plaats gehad op voorafgaande berekening, wat in ieder jaar gestort zou kunnen worden, en zijn alsdan bij Koninklijke besluiten vastgesteld. Van daar de bepaling, dat over 1835 tot de helft van 1838 ƒ 42,137,000 in 's Rijks schatkist zouden worden overgebragt. Daarop nu is 10 millioen over dit tijdperk te kort geschoten, en dit is veroorzaakt:

1°. Door een gedeeltelijk misgewas van de koffij in 1838, waardoor ƒ 5,600,000 minder aan producten geleverd zijn, dan de berekening daarvan had doen verwachten;

2°. Door den lagen prijs der producten in 1838, daar in dat jaar niet alleen goedkooper, maar ook minder is verkocht dan anders zou hebben plaats gehad, namelijk slechts voor ruim 21 millioen gulden; van daar het groote restant van 13 millioen met ultimo van dat jaar.

3°. Omdat op een exedent van 24 millioen over 1839, door de Handel-Maatschappij slechts 14 millioen, bij gebrek van kapitaal, heeft kunnen worden voorgeschoten.

Ziedaar, waarom er 10 millioen aan de schatkist zijn schuldig gebleven.

Deze 10 millioen echter zijn niet geheel verloren. Indië heeft, in dit jaar, meer geld ontvangen (16 millioen namelijk) dan noodig is, om de producten van hetzelve te betalen, voor zoo ver, namelijk, dit geschieden moet uit gelden van hier gezonden. Voor het meerder gezondene dan noodig is, moeten producten, hetzij dan door het Gouvernement in Indië, hetzij door de factorij der Handel-Maatschappij op Sumatra of op Java, van particulieren worden ingekocht. Deze producten moeten herwaarts worden overgevoerd, en zullen in 1841, en mogelijk voor een gedeelte in de voorjaars-veiling van 1342, worden verkocht.

Wordt nu de vordering aan de Handel-Maatschappij voldaan, die zij nu heeft, dan moet de opbrengst dier producten komen ten voordeele van het gouvernement, en dit verschaft dus het vooruitzigt, *of* op een ruimer inkomen over die jaren, dan berekend is, *of* de opbrengst daarvan kan ten waarborg strekken, dat, bij lage prijzen of minder gunstige oogsten, voldaan zal kunnen worden aan de gedane toezegging, dat voor de eerstvolgende jaren op 22 millioen bijdragen aan de schatkist zal kunnen worden gerekend, en welke betaling in alle mijne schrifturen als voor spoedige vermeerdering vatbaar is opgegeven.

Nu nog een woord over de schuld ten laste der Overzeesche bezittingen, en over het vierde artikel van de concept-wet.

De renten der schuld, met welke het departement van Koloniën is belast, bedragen, gelijk U Edel Mogenden bekend is, ƒ 9,800,000.

De schuldbrieven echter der Overzeesche bezittingen berusten voor een aanmerkelijk gedeelte in 's Rijks kas, namelijk een bedrag van 140,000,000 gulden, en nog ƒ 30,000,000, bij het Amortisatie-Syndicaat, zijn onuitgegeven; de renten daarvan, à 4 pCt., bedragen ƒ 6,800,000, en deze sommen worden dan ook jaarlijks in 's Gouvernements-kas gestort, en strekken ter gedeeltelijke betaling van de renten der overige schulden.

Wat nu artikel 4 der aangeboden wet betreft, hetzelve is zoodanig gesteld, dat het alle waarborgen aanbiedt voor eene zoo naauwkeurige mededeeling van den staat der Indische geldmiddelen, als met billijkheid kan worden verlangd.

Daarbij toch worden bepaald jaarlijksche openingen van den staat der Indische geldmiddelen. Wat die openingen moeten inhouden, blijkt uit de mededeeling, in dit jaar gedaan, die, vlei ik mij, zoo volledig geweest is, als iemand zich heeft durven beloven.

Welke stukken dus jaarlijks gevorderd kunnen worden, en hoedanig die moeten zijn ingerigt, blijkt uit die stukken beter, dan zulks, met welke omschrijving ook, kan worden uitgedrukt. Maar bovendien, die stukken, hoe ook omschreven, bevatten op zich zelven niet alles, wat noodig is ter beoordeeling van hetgeen al of niet jaarlijks in 's Rijks schatkist kan worden gestort: want wat beteekent het, het geldelijk excedent van Indië te kennen, zoo lang het niet is geremitteerd, dat is, zonder de kennis, wat de producten hier hebben opgeleverd?

Zijn de prijzen hoog en de kosten op den overvoer redelijk, dan kan het hier verkregen saldo eene aanmerkelijke winst hebben opgeleverd: zijn de prijzen daarentegen laag, of de kosten van den overvoer hoog, dan kan daarop veel verloren zijn.

Welke producten dus hier jaarlijks verkocht worden, en wat die hebben opgebragt, is het eigenlijk, waarop het aankomt. Dit nu zijn zaken van publieke notorieteit; daarvan is de opgave U-Edel-Mogenden verzekerd, en daaromtrent zou, al kon het oogmerk daartoe als mogelijk worden aangenomen, misleiding onmogelijk zijn, daar zoowel de verkochte hoeveelheden, als de daarvoor bedongen prijzen, algemeen bekend worden.

De begrootingen van Indië zijn hoogst nuttig, ter beoordeeling van den financiëlen staat van hetzelve, en van den voor- of achteruitgang daarvan, maar bewijzen op zich zelven niet, wat het disponibel overschot is voor 's Rijks schatkist. Ik zelf heb de bouwstoffen tot de omschrijving, die in art. 4 voorkomt, aangegeven, en verklaar hiermede, dat dit artikel alles in zich bevat, wat ik, lid dezer Kamer zijnde, zou noodig hebben en verlangen, om te kunnen beoordeelen, wat jaarlijks in 's Rijks schatkist zal kunnen en behooren te worden gestort, — en ik vertrouw dan ook, dat dit artikel, wel ingezien, geheel aan het verlangen zal voldoen.

Ik vleije mij, Edel-Mogende Heeren! dat door deze mijne opgaven, vele der gemaakte bedenkingen, betrekking hebbende tot mijn departement, zullen zijn opgelost. Mogt dit met eenigen het geval niet zijn, dan verzoek ik, mij die thans te doen kennen; gaarne zal ik verder, wat nog duister schijnen mogt, pogen toe te lichten.

Beursprijzen der Effecten.

OMSCHRIJVING DER EFFECTEN.	Amsterdam, 18 Dec. 4½ ure — volg. de Soct. tot nut des Obligatiehandels.			volgens de Effecten-Societeit.		
	van	tot	geblo-ven.	laag-ste	hoog-ste	geblo-ven.
Nederl.... Werkelijke Schuld... à 2½	51¾	52¼	51⅞	51 11/16	52	51 13/16
Dito.............» 5	98	½	⅝	98⅛	3/16	⅛
Uitgestelde dito...»	»	»	»	»	»	»
Kansbiljetten......ƒ	23¾	24	23⅞	23 13/16	15/16	⅞
Amortisatie-Syndic..» 4½	92½	¾	⅝	92½	»	»
Dito.............» 3½	76½	¾	½	76⅝	»	»
Handel-Maatschappij» 4½	165½	166½	166	165¾	166¼	165⅞
Nieuwe dito.......» 4½	»	»	»	»	»	»
Nieuwe dito 1837.» 4½	99	¼	⅛	»	»	»
Entrepôt-Dok......» 4½	»	»	»	»	»	»
Oost-Ind. Leening..» 4	»	»	»	»	»	»
Dito..............» 5	95½	96	95 9/16	95⅝	¾	⅝
Aandeelen Kansb...» 4	»	»	»	»	»	»
Spoorweg Haarlem.»	»	»	»	»	»	»
Aand. Rijn-Spoorw...» 4½	»	»	»	»	»	»
Frankr...Inschrijving G. B...» 3	»	»	»	»	»	»
Engeland.. Dito..........» 3	»	»	»	»	»	»
Spanje...Leening *Ardoin's*...» 5	22¼	½	7/16	22⅜	7/16	»
Dito onbep. Stukk.» 5	»	»	»	»	»	»
Passive..........»	6	¼	⅛	6 1/16	⅛	»
Deferred..........»	»	»	»	»	»	»
Fransche Uitgestelden»	»	»	»	»	»	»
Engelsche dito...»	»	»	»	»	»	»
Portugal. Oblig. te Londen...» 3	»	»	»	»	»	»
Napels....Certific. bij *L. & B.*» 5	»	»	»	»	»	»
Dito *Falc. & Co.*..» 5	»	»	»	95¼	»	»
Dito te Londen...» 5	»	»	»	»	»	»
Aandeelen *Tavoliere*» 3½	»	»	»	»	»	»
Dito te Parijs....» 3½	»	»	»	»	»	»
Rusland...*H.&C.* 1798, 1816.» 5	104	½	⅛	104⅛	¼	»
Dito 1828, 1829..» 5	»	»	»	»	»	»
Dito 1831, 1833.» 5	97¾	98¼	98	98	»	»
Oblig. te Londen...» 5	»	»	»	»	»	»
Dito te Hamburg...» 5	»	»	»	»	»	»
Inschr. in Assign...» 6	67	½	¼	67¼	»	»
Certific. van dito...» 6	»	»	»	»	»	»
Polen.....Aandeelen à fl. 300.» ƒ	124	125	124½	»	»	»
Dito à fl. 500.» »	»	»	»	»	»	»
Pruissen.. Dito R. 50.» »	»	»	»	»	»	»
g. Londen 1830..» 4	»	»	»	»	»	»
Oostenr...Aandeelen à fl. 100.» ƒ	»	»	»	»	»	»
Dito à fl. 250.» »	»	»	»	»	»	»
Metaliek..........» 5	»	»	»	»	»	»
Dito.............» 3	»	»	»	»	»	»
Dito.............» 2½	»	»	»	»	»	»
Dito te Londen..» 5	»	»	»	»	»	»
Weenerb. *Goll & Co.*.» 5	100½	101	»	100¾	»	»
Dito.............» 4	»	»	»	»	»	»
N. Ween. Aand. fl. 500» ƒ	»	»	»	»	»	»
Denemark. Oblig. te Londen...» 3	»	»	»	»	»	»
Brazilie.. Dito dito.......» 5	»	»	»	»	»	»
Louisiana. *Hope & Comp.*....» 5	»	»	»	»	»	»
Darmstadt Aand. bij loting ....» ƒ	»	»	»	»	»	»

BEURSBERIGT.

De markt in Hollandsche Fondsen was heden, ten gevolge van eenige inkoopen in Integralen, over het algemeen iets vaster, en de prijzen eenigzins beter dan gisteren. Bovengenoemd Effect steeg tot 52, doch bleef weder 51⅞; de omzet daarin was vrij geanimeerd. De Aand. Handel-Maatschappij vonden mede aanvankelijk koopers tot 166¼; later ging evenwel de koers weder tot 165⅞ terug.

In vreemde Fondsen ging weinig bijzonders om. Spaansche, iets lage van Antwerpen komende, waren nog iets flaauwer dan gisteren; de overige onveranderd. In Coupons Columbia merkte men, tot hunnen verlaagden prijs, eenigen meerderen kooplust op.

Columbia 2de Leening, à £ 100. 17⅛, ¼. Dito à £ 250. 15 13/16. Nieuwe Mexico Uitgest. 8⅛. Coupons Columbia enk. ƒ 3 3/16. Dito Ardoins 16¼, ⅝, 11/16.

Koers van het Geld: Beleening 5. Prolongatie 6. Wissel-Disconto 5 pCt.

Prijzen ten 5 Ure: Integralen 51⅞. Kansb. ƒ 23⅞. Handel-Maatsch. 165⅞ à 166. Ardoins à £ 85. 22⅜ à 7/16.

GRANENMARKT.

18 December.

Nieuwe *Tarwe* iets lager afgegeven; oude bij vorige prijzen: 125 ℔ o. bonte Poolsche ƒ 360; 125 ℔ o. Pommersche ƒ 355; 120 ℔ n. Kleefsche ƒ 326, 330; 123 ℔ n. Norder ƒ 280; 120 ℔ n. Groninger ƒ 265; 125, 126 ℔ n. Zeeuwsche ƒ 310, 315; 126 ℔ n. Vriessche ƒ 300, 129 ℔ n. Geldersche zeilende ƒ 320.

Rogge bij kleinigheden in één doen: 110 ℔ jarige Pruissische ƒ 158, 160; 110 ℔ Demmin ƒ 162.

Garst en *Haver* als voren: 94, 98 ℔ Vriessche Winter *Garst* ƒ 155, 165; 84 ℔ n. fijne *Haver* ƒ 118; 74 ℔ n. Voer ƒ 92.

Koolzaad prijshoudend. Oud Vriesch £vl. 47½.

Lijnzaad zonder handel.

Raapolie Ordinair ƒ 36¼. Vliegend ƒ 35½ à 35¾. Po. Mei 1840. ƒ 33¾ à 34. Sept. en Oct. ƒ 33½ à 34.

Lijnolie Ordinair ƒ 29. Vliegend ƒ 28 à 28½.

Hennepolie Ordinair ƒ 33½.

Raapkoeken pr. 1,040 st. ƒ 72 à 76. — *Lijnkoeken* pr. 104 st. ƒ 9 à 11¼.

Effecten-Societeit.

AMSTERDAM, 17 December, des Avonds.

Cert. Werk. Schuld 2½ pCt. 51¾.

Ardoins a £ 85. 5 pCt. 22½.

FONDSEN EN WISSELKOERSEN OP VREEMDE BEURZEN.

Parijs, 16 December.

Inschr. op ult.	5 pCt.	112.20.	Spanj. Ardoins.	5 pCt.	25¾, ⅝.
dito contant.	5 »	111.90.	Passive.......	»	6.
dito op ult...	3 »	80.55.	Haïti.........	»	515.
dito contant.	3 »	80.45.	Portugal.....	3 »	23⅝.
Bank-Actiën...	fr.	2985.	Napels, *Falcon*.	5 »	101.10.
Bank bij Lafitte.	fr.	1077,50.			

De handel in Fransche Fondsen was heden zeer levendig; in den beginne waren dezelve flaauw; de 5 pCt. waren aangeboden op ult. à 111.75, doch hebben zich weder hersteld tot 112.20; ook in de 3 pCt. waren vóór de beurs verkoopers à 80.40, doch dezelve bleven mede weder iets williger 80.55; het onderwerp der gesprekken blijft steeds, of er al of niet van de Conversie in de aanstaande troonrede zal gesproken worden, welke onzekerheid voornamelijk tot bovenstaande variatie aanleiding geeft. Van de vreemde Fondsen waren Ardoins iets flaauwer 25¾, ⅝.

Na de beurs: 3 pCt. 80.52½.

Wisselk. Amst. 1/m 56⅞; 3/m 57⅛.

Antwerpen, 17 December.

België.......	5 pCt. 100¾.		Ardoins......	5 pCt. 22½.
dito	4 » 93¼.		Napels, *Falcon*.	5 » 96.
dito	3 » 71.		Brazilië......	5 » 73½.
Metaliek.....	5 » 107¼.		Pol. Lot. fl 300..	ƒ 123½.
Partialloten....	ƒ 434.		dito 500..	» 137¼.
Loten fl. 500..	» 868.		Pruiss. Loten..	5 » 124.
Darmst. Loten..	» 24⅜.			
Nassau Loten..	» 22⅜.			

Doordien het merk van Parijs heden niet officiëel bekend was, ging er in de Ardoins niet veel om; evenwel was derzelver prijs iets flaauwer; geopend op 22⅝, bleef men 22 7/16, ½ koers. Men zeide wel, dat het merk van Parijs ¼ lager kwam, doch zulks vond geen algemeen geloof. In de andere Fondsen ging nagenoeg niets om.

Berlijn, 14 December.

De handel in Fondsen was heden onbelangrijk; de koersen der vreemde waren grootendeels lager.

Wisselk. Amst. k. 141½, 2/m 140¼.

Frankfort a/m, 15 December.

Metaliek......	5 pCt. 108¾.		Pol. Lot. fl. 500	» 78¼.
dito	4 » 99¾		dito 300	» 70.
dito	3 » 79 11/16.		Holland......	2½ pCt. 51¾ à 13/16.
Bank-Actiën...	» 1864.		Syndicaat.....	4½ » 92½.
Loten fl. 500..	» 144		dito.......	3½ » 73¼.
dito 250.	» 112⅞ à ¼.		Spanj. Ard....	5 » 8¼.
			Portugal......	3 » 16⅝.
			Taunusbahn....	ƒ 278½.

Over het geheel was er heden in de Fondsen veel kooplust, waardoor de prijzen van meest alle zich eenigzins verbeterden. Van Oostenrijksche Fondsen stegen de Bank-Actiën ƒ 4, en de Loten à fl. 250 1 pCt. Hollandsche 2½ pCt. waren 1/16 beter; de Syndicaten alleen iets lager. Ardoins waren ⅛ hooger; er ging daarin evenwel weinig om. In Aandeelen Taunusbahn was veel vraag, waardoor zij zich ƒ 2½ in prijs verhoogden; dit Fonds gaat grootendeels in vaste handen over.

SCHEEPVAART EN HANDEL.

Schepen in Lading.

AMSTERDAM.

Naar MALTHA, SMIRNA en KONSTANTINOPEL, het gek. Ned. brikschip *Briseïs*, Kapt. J. Jansen, van Amsterdam. Adres bij van den Bey en Comp.

Naar TRIEST, het Nederl. schoonerschip *de Eensgezindheid*, Kapt. C. J. Jaski. Adres bij Jan Corver en Comp.

Naar GENUA en LIVORNO, het Ned. kofschip *Anna Maria*, Kapt. R. J. Sprik. Adres bij Jan Corver en Comp.

Naar GENUA en LIVORNO, het Ned. kofschip *Johanna de Vries*, Kapt. L. C. de Vries. Adres bij C. J. de Grys en Zoon en J. de Rooy.

Naar MARSEILLE, het gezinkt Nederl. kofschip *de jonge Gerbrand*, Kapt. B. F. Nepperus. Adres bij Jan Corver en Comp.

Naar MARSEILLE, het Nederl. kofschip *Catharina*, Kapt. H. G. van Dam. Adres bij Jan Corver en Comp.

Naar BAYONNE, het Nederl. kofschip *Marianne*, Kapt. Z. J. Prins. Adres bij Jan Corver en Comp.

Naar KOPENHAGEN, het Deensch sloepschip *Maria*, Kapt. J. Jurgensen, van Kopenhagen. Adres bij B. J. van Hengel.

Scheepstijdingen.

Kapt. van der Tak, voerende het schip Sara Lydia, van Batavia te Brouwershaven binnen, rapporteert, volgens brief van daar van den 15 Dec., op zijne terugreis op den 1 Mei, des morgens ten 6 ure, op 39° 30′ Z. br. en 16° 10′ O. l. van Greenwich gezien te hebben: een buitengewoon groote ijsberg, welke, volgens gedane meting, 250 voet boven de oppervlakte der Zee verheven was, en zich ½ mijl in de lengte uitstrekte; op een' kleinen afstand dreven drie groote ijsklompen, welke van de ijsberg afgebroken schenen te zijn.

Volgens brief van Kapt. Bergveld, voerende het schip Alcyon, v. Havana in Texel binnen, in dato 17 Dec., was hij, na door eene stortzee de verschansing, stutten enz. aan stuurboordzij verloren te hebben, in den avond van 15 Dec., tusschen Egmond en Kamperduin, bij dik weder op eene bank vastgeraakt, echter, na de sloep en de boot uitgezet te hebben, was het schip weder vlot geworden, en, niettegenstaande zwaar gestooten te hebben, was hetzelve goed digt gebleven.

Het schip Antje, Kapt. Jager, v. Amsterdam n. Havana, met schade te Norfolk binnengeloopen, was den 18 November met geëindigde reparatie gereed, met de eerste gunstige gelegenheid de reis voort te zetten.

BINNENGEKOMEN.

TEXEL 17 Dec. Z. W. met stilte. — G. Gust, Jantina, Leverpool. — Gisteren nog: H. Bergveld, Alcyon, Havana.

VLIE 15 Dec. Z. W. — Niets.

TERSCHELLING 13 Dec. Z. W. t. Z. O. — T. J. Anken, Harmonie, Hull.

HELVOET 17 Dec. O. Stil. — Gisteren nog: E. H. Dik, Onrust, Sunderland. Kapt. G. J. Meeuw en C. van Gelderen zijn van de quarantaine ontslagen.

BRIELLE 17 Dec. Omloopend en Stil. — Niets.

MAASSLUIS 17 Dec. N. O. — Niets.

BATAVIA vóór 10 Sept. Barchard, Margareth, Mauritius. Thibaud, Said Said, Hâvre. — 13 Sept. Soreau, Bisson, Bourbon, is 18 dito n. Calcutta vertrokken. — 19 Sept. Currie, Lysander, Zuid-America.

TJILATJAP 3 Sept. Neurenberg, Sourabaya.

PASSAROEWANG 2 Sept. Chevallier, Stad Thiel, Sourabaya.

SOURABAYA 31 Aug. Karst, Neêrl. Indië, Batavia. Schou, Margaretha Johanna, dito. — 2 Sept. Lupcke, Wel te Vreden, dito. Scharper, Batavier, dito. — 10 Sept. Vink, Egmond, dito, is 12 dito over Probelinga naar Amsterdam vertrokken.

SAMARANG 10 Sept. Verster, Nehalennia, Batavia. — 11 Sept. Horneman, Johanna Cornelia, Sourabaya.

PADANG 25 Aug. Schut, Theodora Sara, Amsterdam.

ANTWERPEN 16 Dec. (op de Rivier): Galano, Maria, Odessa. Maes, 2 Amis, Rotterdam.

CUXHAVEN 13 Dec. Leefogen, Anna Margaretha, Antwerpen.

UITGEZEILD.

VLIE 15 Dec. B. F. Apveldt, Vriendschap, Hamburg. H. O. Sap, Mijn Genoegen, dito. H. Nodorff, Junge Diedrich, dito.

TERSCHELLING 13 Dec. L. J. Boll, de 4 Gebroeders, Hamburg. R. M. Buss, die Hoffnung, Emden.

VLISSINGEN 15 Dec. J. R. Jansen, la Reina, Hull. A. Bowe, Eglantina, Newcastle. C. A Davids, Sirius, Hamburg. J. R. Rieke, Anna, dito. — 16 Dec. Forster, Lagoda, New-Orleans. J. Fauvel, Amiral Plaville, Hâvre. A. Monnet, Persévérance, Leverp. J. Allard, Louise, Avontuur.

BATAVIA 17 Sept. Derks, Jacob Cats, Dordt. — 22 Sept. Hazewinkel, Broedertrouw, Amsterdam.

TJILATJAP 13 Sept. Hofman, Henriette Clasina, Amsterdam.

SOURABAYA 11 Sept. Govey, Azia, over Batavia n. Engeland.

ALEXANDRIA 18 Nov. Schlör, Kroonprinsessin, Amsterdam.

BALTIMORE 16 Nov. (Zeilkl.): Prahm, Nordstierne, Rotterdam. — 20 Nov. Fuller, Barvest, Amsterdam.

NEW-YORK 22 Nov. Miltapans, Gustav Wasa, Antwerpen.

CETTE 6 Dec. Burchard, Irma, Amsterdam.

DUINKERKEN 15 Dec. De Jong, Sikkolina Hoytes, Amsterdam.

VAART OP DEN RIJN.

Amsterdam, 18 December 1830.

SCHEPEN IN LADING.

Naar Keulen,	het schip Herta,	schipper	P. J. Balk.
» Mannheim,	» » das Gute Vertrauen,	»	Joh. Tielman.
» Mainz,	» » Noord-Holland,	»	Th. Klosterman.

Keulen 15 Dec. *Voorbijgevaren:* J. B. Rau, van Amsterdam naar Frankfort, met 2,860 ctr.; M. Köhler, van Rotterdam naar Mannheim, met 2,708 ctr.; F. J. Adams, van Mainz naar Amsterdam, met 2,300 ctr.; J. E. Hänlein, van dito naar Rotterdam, met 2,200 ctr.

In Lading: Voor Rotterdam, J. Holzken; naar Amsterdam, H. Bieltjes.

CAUB, 13 Dec. *Voorbijgevaren:* B. Reis, van Rotterdam naar Mainz, met 2,859 ctr.; J. J. Reindorff, van Amsterdam naar Mainz, met 4,947 ctr.

Rijnhoogte te Keulen, 15 Dec., 5 voet, 4¼ duim. Caub 14 Dec., 3 voet, 6 duim.

Cargo-Lijsten.

AMSTERDAM.

BOSTON, W. Snow, *Louise.* 2748/4 ktjs. Thee, Hope en Co.; 6558 matt. Suiker, 84 ktjs. Cassia, 25 k. Koopmansch., J. Hodshon en Zn.; 1 partij Verfhout, van Baggen, Parcker en Dixon.

ROTTERDAM.

BATAVIA, B. van der Tak, *Sara Lydia.* 10537 b. Koffij, 1075 kann. Suiker, 214 pk. Tabak, 700 bl. Tin, 2 ktjs. Stofgoud, 500 Huiden, 1 k. Indigo, 2197 boss. Bindrottingen, Nederl. Handel-Maatschappij.

F. Fokkens, *Elisabeth.* 5094 b. Koffij, 301 kann. Suiker, 405 bl. Tin, 1204 boss. Bindrottingen, Nederl. Handel-Maatschappij.

BORDEAUX, A. J. Hubert, *Zorgvliet.* 92 oksh. Wijn, Roest en Co.; 15 oksh. do., Lenarsan en Co.; 140 v. 20 brood. Harst, 1 f. Wijn, P. J. Reindorp Haine; 103 oksh. Wijn, 2 st. Brandewijn, 25 v. Pruimen, Order.

LONDEN, D. Curbin, *Columbine.* 52 b. Katoen, Gebr. Moens; 9 k. Indigo, Gebr. Nottebohm; 100 blad. Koper, 1 k. Koopmanschappen, Boutmy en Co., 32 ser. do., Havelaar en Taylor; 30 z. do., P. J. Reindorp Haine; 200 z. Rijst, 102 Koperen Bouten, 10 pk. Koper, diverse Koopm., Order.

HANDELBERIGTEN.

KOLONIALE EN ANDERE GOEDEREN.

HAVRE, 14 December.

KATOEN. In deze week zijn aangevoerd 1,776, en verkocht 9,864 balen, als: 3,063 Louisiana van fr. 83.60 à fr. 105; 3,616 Mobile van fr. 80 à fr. 97; 3,911 Georgia van fr. 82.50 à fr. 102; 108 Floridas tot fr. 90; 166 Haïti tot fr. 104. De verwachting van toevoeren, de berigten, dat de pluk meer opgeleverd had dan men gedacht had, en de lagere prijzen in America, hebben onze houders zeer tot verkoopen gestemd; de prijzen zijn 3 à 4 centimes lager, en onze voorraad is voor het oogenblik zeer verminderd, bestaande slechts uit 48,000 balen, waarvan 42,000 Americaansche.

SUIKER. In het begin der week goed prijshoudend, en verscheidene partijen zijn nog op den voet van fr. 64.50 voor de goede 4de soort gedaan; later is er tot fr. 65.50, en eindelijk zijn 350 vaten tot fr. 66 verkocht. In het geheel zijn 1,000 vaten verkocht, zoodat onze voorraad naauwelijks 2,000 vaten meer bedraagt.

KOFFIJ voortdurend stil, en de prijzen iets slapper, doch op het laatst der week is eene partij van 1,766 balen Haïti tot fr. 62½ fr. entr. verkocht. 167 balen Rio zijn tot fr. 63¾ à fr. 65, en 200 dito tot fr. 65 fr. entr. verkocht.

RIJST. 50 tiersjes Carolina zijn tot fr. 29.50 cons. verkocht.

HUIDEN goed prijshoudend; 577 Montevideo zijn tot fr. 103½, en diverse andere partijen, te zamen 6,800 stuks, tot fr. 95 cons. afgedaan.

ANTWERPEN, 17 December.

KOFFIJ. 1,200 balen Brazil, min of meer beschadigd, zijn in veiling tot 55½ à 66½ centimes per ½ kilo verkocht.

SUIKER. 48/4 kisten witte, en 11/4 kisten blond Fernambuck zijn tot diverse prijzen, 40 kisten blond Havana tot *f* 16½, en 40 dito tot *f* 17 vreemde vlag afgedaan. 50,000 kilo's Lompen en Melis zijn ter verzending tot diverse prijzen gekocht.

HUIDEN. 500 gezonten, van Londen per *Soho* ontvangen, zijn tot niet bekend geworden prijs verkocht.

RIJST. 500 vaatjes Carolina, en 1,000 balen Java zijn tot diverse prijzen verkocht.

DISSOLUTIE VAN COMPAGNIESCHAPPEN.

Extract uit eene acte, ten overstaan van den Notaris Mr. Pieter Lijndrajer Jr., alhier, de dato 10 Dec. 1839, gepasseerd tusschen de heeren Frederik Albrecht Bolenius Cz., en Reyer Regenboog Bolenius; houdende ontbinding van af den laatsten December eerstkomenden, van de tusschen de comparanten bestaande vennootschap, tot bereiding van schrijfpennen, zegellak en ouwelen, onder de firma van Gebroeders Bollenius gedreven wordende; de liquidatie der openstaande zaken zal door de beide comparanten, hetzij te zamen, hetzij afzonderlijk geschieden, onder de firma van Gebroeders Bollenius. Aan den tweeden comparant is het regt gegeven, om de affaire onder zijnen eigenen naam te blijven voortzetten.

Extract uit eene acte, ten overstaan van den notaris Mr. Pieter Lijndrajer Jr., de dato 22 April 1839, tusschen de heeren Arnoldus Jan Bos, commissionair, en Anthonij Kok, commissionair, beiden alhier woonachtig, gepasseerd, houdende ontbinding van af den laatsten December aanstaanden, van de tusschen de comparanten bestaande Compagnieschap, onder de firma van Bos en Kok gedreven wordende. De liquidatie der nog openstaande zaken zal door ieder der comparanten, hetzij te zamen, hetzij afzonderlijk, ten kantore van den eersten comparant, onder de firma van Bos en Kok, geschieden.

Advertentiën.

(4681) **STOOMPAKET-VAART**

TUSSCHEN

Rotterdam en Londen.

De STOOMPAKETTEN der *General Steam Navigation Company*, in dienst van het *GENERAL POST OFFICE*, te *Londen*, vertrekken

van *Londen.*	van *Rotterdam.*
Elken Woensdag en Zaturdag, des morgens ten 7 ure.	Zaturdag 21 Decemb., des morgens ten 11 ure. Woensdag 25 Decemb., des morgens ten 7 ure.

Nadere inlichtingen te bekomen bij de Agenten

W. SMITH en P. A. VAN ES.

(4682) J. D. MERCKER, G. BLANCKE, G. J. ROLAND HOLST, J. D. MERCKER JR., B. LANGERHUIZEN, G. BLANCKE Gz., H. G. MULDER, E. ZWEERTS, E. G. VAN IJSENDIJK, R. R. VIERVANT, H. KNOOPS, J. J. HEYLIGER, J. H. BOLDOOT, J. NACHENIUS Bz., J. BREUKELAAR Hz., H. A. KLINKHAMER, E. H. VAN DER MEULEN en L. DE BULL,

MAKELAARS,

zullen, op Maandag den 23sten December 1839, in het voormalig *O. Z. Heeren-Logement*, des Avonds na 5 Ure, door de Notarissen DE MAN en LOUWERSE, doen

VERKOOPEN:

N°. 1. Een buitengewoon kapitaal, hecht, sterk en weldoortimmerd HUIS, met grooten en bevallig aangelegden TUIN, TUINHUIS en ERVE, staande en gelegen op het aanzienlijkst gedeelte van de Heerengracht, tusschen de Reguliersgracht en Vijzelstraat, Wijk 58, N°. 4665; mitsgaders het daar achter gelegen KOETSHUIS, STALLING, PAKZOLDERS en ERVE, genaamd *het Spook*, op de Keizersgracht, N°. 4682; *te zamen in één koop.*

N°. 2. Een kapitaal, hecht, sterk en weldoortimmerd DUBBEL HUIS, TUIN of PLAATS en ERVE, op den Binnen-Amstel, tusschen de Heeren- en Keizersgrachten, Wijk 60, N°. 6464.

N°. 3. Een kapitaal, hecht, sterk en weldoortimmerd KOOPMANSHUIS en ERVE, op den Singel, tusschen de Warmoesgracht en Wijde Gasthuismolensteeg, Wijk 30, N°. 5098.

Breeder bij Billetten omschreven, en te bezigtigen, op vertooning van een Toegang-billet, door een' der gemelde Makelaars onderteekend. — De Bewijzen van Eigendom en Veilconditiën zullen vier dagen vóór en op den Verkoopdag, des voormiddags, ten Kantore van den Notaris Mr. T. M. DE MAN, op de Keizersgracht, bij de Reestraat, voor een ieder te zien zijn.

(4683) Op eene der *Heeren-* of *Keizersgrachten*, tusschen den *Amstel* en de *Spiegelstraat*, wordt, hetzij in *KOOP*, hetzij in *HUUR*, verlangd: een HUIS, waarin 8 à 10 *Kamers*, om hetzelve vóór of op primo Mei aanstaanden te kunnen aanvaarden. Adres aan het Bureau van den *Avondbode*, onder Letter I.

(4684) **Lessen in de Zeevaartkunde.**

Een ONDERWIJZER, die met het beste gevolg sedert jaren bovenstaande Wetenschap heeft onderwezen, zal met den 15 dezer aanvangen, dagelijks des Namiddags van 3 tot 6 Ure, *Collegie* te geven. in de Reken-, Stel-, Meet- en Zeevaartkunde.

De Onderwijzer vleit zich de zaken zoo gemakkelijk als duidelijk voor te zullen dragen. Er zullen slechts Jongelingen boven de 10 Jaren worden toegelaten.

Adres, tot nader informatie, met gesloten briefjes, onder Letter N., bij de *Lithographisten* WANDERS en CORNELISSEN, Halsteeg, N°. 34.

SCHOKLAND 10 December 1839.

Allerdroevigst worden wij in onze hoop teleurgesteld! Op onze dringende Advertentiën is voor de Noodlijdenden tot heden nog slechts weinig ontvangen, waardoor de toestand der Opgezetenen onbeschrijfelijk is. Ieder zit in de grootste verlegenheid, zoo wel de weinige gegoeden als de armen, daar het onmogelijk is de uitgehongerde monden langer te verzadigen; en tot overmaat klimt de nood met elken dag hooger en hooger! Verbeeldt u, zoo het mogelijk is, *een honderdtal haarden zonder brandstof*, en, wat meer zegt, *een vijf honderdtal monden zonder ééne bete broods....!!* Het is onmogelijk, een tafereel naar waarheid te schetsen; elke schildering, de sterkste zelfs, is te zwak, om een juist denkbeeld van den allerellendigsten toestand der Inwoners te geven. Men begint elkander 's morgens te groeten met de vraag: *« Zouden er ook dooden wezen? »* En het is inderdaad een wonder, dat de honger nog geene offers heeft geveld!

Menschen-vrienden! snelt ter hulpe! NEDERLANDERS! nooit is uw bijstand te vergeefs ingeroepen, waar ellende en kommer heerschte! Ook thans verlaten wij ons op uwe menschlievendheid! God geve, dat onze hoop niet beschaamd worde!!

Namens de Commissie voor de Noodlijdenden op Schokland.

(Get.) G. J. GILIOT, *Burgemeester.*

(4685) Bij J. H. LAARMAN, te *Amsterdam*, ziet het licht:

Nederlandsche

MUZEN-ALMANAK

VOOR 1840;

onder Redactie van den heer J. IMMERZEEL JR.;

Twee en twintigste Jaar, in 8vo. Prijs *f* 3,50.

(4686) Uitgegeven bij den Boekhandelaar IMMERZEEL, te AMSTERDAM, en bij zijne Correspondenten verkrijgbaar gesteld:

I. ROSAMUNDA; *Romantisch Dichtstuk*, door W. J. HOFDIJK, met Titel-vignet, ... *f* 1.80

II. STALEN VAN GEESTIGEN SCHRIJFSTIJL *van* PAUL LOUIS COURIER; verzameld door J. IMMERZEEL JR., met Titel-vignet, » 3.—

III. JOSE, een *Verhaal*; door N. BEETS, 2de *druk*, met een Titel-vignet, door H. W. COUWENBERG, ... » 1.80

IV. GEDICHTEN, *bijzonder voor de* DECLAMATIE, verzameld uit voorname hedendaagsche Dichters, en ten deele vervaardigd door J. IMMERZEEL JR.; met staalplaten, en twee, in navolging der Handschriften, op koper gegraveerde Gedichten van Mr. *W. Bilderdijk* en *Vrouwe K. W. Bilderdijk*, in net karton gebonden, ... » 225.

Allerbijzonderst geschikt tot geschenken bij school-examens.

V. Hetzelfde Werkje, zonder platen, voor schoolgebruik, 2de *druk*, » 0.75

Van deze editie wordt op vele notabele Scholen gebruik gemaakt tot oefening in het kunstmatig lezen.

(4687) **Boeken, Muzijk, enz.**

Bij A. J. VAN TETROODE, Nieuwstraat, 163, te *'s Hage*, zijn te bekomen nog eenige weinige Exemplaren van:

NOUVEAU LANGAGE DES FLEURS, Edition complète, demi marcquin, *f* 3.50.

MORGAN, BOOK OF THE BOUDOIR, 2 vol. id. id. *f* 2.50.

RAFFLES ET CRAWFURD, JAVA, etc., in 4to., avec fig. *f* 20.

FASTES DE LA MARINE HOLLANDAISE, 2 vol. *f* 2.50. etc. etc.

Van de Pers gekomen:

MUSIQUE MILITAIRE NATIONALE:

TAPTOE (Retraite) *de la Haye*,

Met een Vignet, het *Buitenhof* te *'s Hage* voorstellende, *f* 0,60.

Mede te bekomen bij Mej. de Wed. F. I. VAN TETROODE, Kalverstraat, N°. 37, te *Amsterdam*, alwaar HH. Muzijkhandelaren dat Werkje met het gewoon muzijk-rabat, bij getalen kunnen bekomen.

AAN DE REDACTIE VAN DEN AVONDBODE.

In uw geëerd blad van 17 dezer zie ik, niet alleen met veel ophef en met uitdrukkingen, welke ik geheel en al voor rekening van den schrijver laat, gewag gemaakt van een Paard, dat zich in mijne manège zou bevinden, maar ik lees daarin tevens eene soort van uitnoodiging aan het Publiek, om dat Paard te komen bezigtigen.

Dit laatste beweegt mij, ter voorkoming van alle misverstand en teleurstelling, UEd. te verzoeken, mij te helpen beletten, dat de eigenlijke aard mijner inrigting miskend worde, waartoe het artikel, dat ik op het oog heb, aanleiding zoude kunnen geven.

Ik reken het mij tot eer, dat het fatsoenlijk Publiek mijne Rijschool komt bezoeken, maar de zich op mijne Stallen bevindende, aan bijzondere Personen toebehoorende Paarden kunnen en mogen niet ter bezigtiging vertoond worden, zonder toestemming der Eigenaars. Eene tegenovergestelde gedragslijn zoude mij bij deze, die even als de Eigenaar van het waarschijnlijk bedoelde Paard, zeer afkeerig zijn van allen overmatigen ophef en ijdele praalvertooning, zeer benadeelen.

Door de plaatsing in deszelfs geheel van dezen brief, zult UEd. verpligten hem, die de eer heeft zich met achting te noemen

FERDINAND HART.

AMSTERDAM, 18 *December* 1839.

Schouwburgen, Concerten

EN PUBLIEKE VERMAKELIJKHEDEN.

STADS SCHOUWBURG.

Donderdag den 19 December 1839. DE VERWARRING, Blijspel, in vijf Bedrijven, naar het Hoogduitsch van *A. von Kotzebue*, door den Heer *J. S. van Esveldt Holtrop.* Gevolgd door: WILLEM TELL, Groot Ballet-Pantomime, gemonteerd door den Balletmeester *A. P. Voitus van Hamme.* Muzijk van den Heer *A. Berlijn.* Decoratiën van den Heer *J. E. de Vries*, lid der Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten alhier, decorateur aan den Stads Schouwburg; en nieuwe Costumes.

Ten zes Ure op het Tooneel.

THÉATRE FRANCAIS,

Sous la direction de Mr. BAUDET.

(Abonnement, Diplômes et Entrées de Faveur généralement suspendus.)

Jeudi 19 Decembre 1839. (Au Bénéfice de Mr. *Solié.*) La première représentation de: LUCIE DE LAMMERMOOR, Grand Opéra en 4 Actes Suivi de la première représentation de: MIEL ET VINAIGRE. Vaudeville, en 1 Acte. Le Spectacle commencera par: LA PETITE SOEUR, Vaudeville, en 1 Acte, dans lequel Mlle. *Gourdon*, âgée de 10 ans, remplira le rôle de *la Petite Soeur.*

On commencera à 6½ heures précises.

Salon des Variétés, in de Nes.

Donderdag den 19 December 1839. *Eene eerste Voorstelling* van: DE BLOEMENKRANS, OF DE MINNAAR IN DEN BOOM, Blijspel, in één Bedrijf, in Vaudeville gebragt door *Pierre Boas Jr.* Na hetzelve: DE GEVEINSDE ZOTHEID DOOR LIEFDE, Blijspel, in één Bedrijf, in Vaudeville gebragt door *Pierre Boas Jr.* Tot slot: N°. 777, OF HET VERLOTE LANDGOED, Blijspel, in één Bedrijf, in Vaudeville gebragt door *Pierre Boas Jr.*

De Entree is 75 Cents per Persoon, welke in vertering zal worden aangenomen.

Aanvang ten 7½ Ure.

JH. DUPORT.

HOOGDUITSCHE SCHOUWBURG.

OP ZATURDAG den 21 DECEMBER 1839:

EEN VIJFDE

Vocaal en Instrumentaal Concert,

Van den Heer

THÉODORE DÖHLER,

Pianist van Z. K. H. den Hertog van Lucca, enz.

Het Programma zal nader bekend gemaakt worden.

Prijzen der Plaatsen: Balcon *f* 3. — Loge en Parterre *f* 2. — Gallerij ...

Aanvang ten 7½ Ure.

Entrée-Billetten zijn te bekomen bij de Heeren THEUNE & Co., Muzijkhandelaars, in de Kalverstraat, en op Vrijdag en Zaturdag den 20 en 21 December aan bovengenoemden Schouwburg, van des morgens 10 tot des middags 2 ure, alwaar men ook plaatsen zal kunnen bespreken.

Ingezonden Stukken.

AMSTERDAM, 14 December.

Uit liefde voor de stad onzer inwoning, grijpen wij naar de pen, om den heer H. H. P., die, door belangstelling gespoord, in het *Handelsblad* eenige gedachten heeft medegedeeld tot zuivering der lucht en verfraaijing onzer koopstad, eenige inlichtingen en bedenkingen daaromtrent te geven, na alvorens Zijn Edele onzen dank toegebragt te hebben, voor die welmeenende gedachten. Vooreerst, waarom zouden wij grachten dempen, lucht zuiveren en Amsterdam in eene lustwarande herscheppen? Wij zijn immers gewoon aan grachten, door welke zolderschuiten, vrachtschepen, modderpramen en jagten, sedert eeuwen hebben gevaren, waar ieder armoedig *daarop* uitkomend steeg- of straat-bewoner, des ochtends als de zon reeds lang boven de Oosterkim is, zijn vuilnis in potten en emmers komt uitstorten, (hetgeen den morgenstond hier ter stede geen *goud* in den mond doet hebben); de meesten der gracht-bewoners hebben immers sierlijke tuinen achter hunne huizen? Zijn onze neuzen niet reeds gewoon aan de najaars-uitdampingen dier kanalen? Zijn onze oogen niet reeds gewoon aan de door dezelve geverfde potloode deuren en vensters, die daardoor gebronst schijnen te zijn, ... meiden doen poetsen; en de corporatie van kladschilders doen herleven?

Men mag ook niet ontkennen, dat er reeds veel gedaan is ter verfraaijing, ofschoon er nog veel overblijft. De heer H. H. P. gelieve eens uit 's Hage zijne gedachten te verplaatsen, om met ons hier even rond te wandelen, en eenige hoofdpunten op te nemen; op den voorgrond moeten wij echter zeggen, dat hij meest het burlesque naast het verhevene zal vinden, en dat Shakespeare's idée veelal ook op onze pleinen en in onze gebouwen verwezenlijkt wordt. Op den Dam, ons hoofdplein, vinden wij eene hulpbeurs, aan den voet van het kunstigste gewrocht onzer voorouders, doch te grootsch, te verheven om acht te slaan op de akelige morsige beurs. Maar o jammer! nu is er een gebouw op den hoek van de Kalverstraat verrezen, dat somber en dreigend op die ongelukkige marktplaats van onzen handel nederziet, en, door zijne soliditeit en strengen stijl, dezelve schijnt te willen verpletteren; ja, het kwam ons (zuiver optisch bedrog) voor, dat die rampzalige locaal er reeds kleiner door geworden was; onwillekeurig gevoelden wij, dat men door gewoonte zich ook aan het leelijke in de kunst kan hechten, toen de gedachte bij ons oprees, dat de innovateurs ook eenmaal onwederstaanbaar zouden schreeuwen: *weg met die beurs!* Voor een echt Amsterdamsch hart, gehecht aan de oude instellingen, in het onwrikbaar geloof, dat langzaam zeker gaat, en in een onwankelbaar vertrouwen op het kunstgevoel van het stadsbestuur, is zulk een roep dieptreffend. Wie der beursgangers weet immers, welk lot hem nog beschoren is. Nu reeds weten wij, dat wij eens de trappen opgingen, en nu gelijkvloers komen; maar wie weet, of de toekomst ons niet eenmaal de trappen af naar Mercurius tempel zal doen dalen. Met weemoed zien wij een' even toekomstigen vloek te gemoet voor het *Huis onder het zeil*, wanneer onze kinderen of kleinkinderen eenmaal eene nieuwe beurs zullen zien verrijzen, naast dat gebouw. Hoe onder den voet de herinnering aan het taaije geduld, en de voorbeeldelooze economie onzer vaderen, zal dan het woeste getier der vrijgeesten zijn. Doch gaan wij naar het Leidsche Plein; daar vinden wij ten minste die bedroevende contrasten niet; alles is daar in overeenstemming te zamen. Poort, koffijhuis, kroegen, schans en schouwburg, alles is er armoedig. Vondels inscriptiën houden de nationaliteit van het laatste houten gebouw alléén nog staande, want zang en dans uit vreemde keel, op vreemden voet, vervangen de deftige treurspelen (soms wel wat heel lang van stof,) weleer de lust van Amstels ingezetenen.

De Haarlemmerpoort ligt ter neder; daar zien wij evenwel werken, en met geduld wachten wij de verfraaijing voor de entrée onzer koopstad af; voor het overige is het plein, om met den ingang te contrasteren, wel voorzien van ellendige bouwvallige woningen, die door een' geweldigen stormwind allen ééne slagzijde hebben, waardoor zij over den linkerkant liggen. Op de Nieuwe Markt staat een oud somber gebouw, tot onderscheidene, meestal tragische einden dienstig; de onafgewerkte Artesische put vermindert den treurigen indruk niet, want dezelve moet, als alles zoo blijft, met den Haarlemmer ijzeren spoorweg, het nageslacht dienen ten teeken, wat men al heeft ondernomen, en tot bewijs strekken, hoe groot de *ondersteuning* geweest is, die inrigtingen van algemeen nut hebben gevonden.

Wat zou ook Amsterdam met zoet water doen, wat behoeven wij een spoedig vervoer naar de uiteinden van ons land, of ten minste naar de tweede handelplaats? Men zoude immers eene deftige corporatie met waterschuiten en al zien ontbinden, en de nationale trekschuit, beeld van vooronderlijken spoed, zoude ongebruikt liggen te verrotten, en wij de brak-waters-gezellen, misselijke met triangels en orgels, als dreigende spoken, langs de vaarten zien dwalen, of des zondags onze wandeldreven met hunne naakte ellende, den grooten hoop, opzettelijk afschuwelijk verminkte, bedelaars zien vermeerderen! Fot welk eene innovatie!!! Wij willen het geduld van H. H. P. niet langer op de proef stellen, en met voorbijgaan van Weesper-, Muider- en andere voor verbetering vatbare Pleinen, in eens en voor het laatst ons verplaatsen naar de groote nieuwe Amstelbrug; naast het verhevene vinden wij hier het burlesque terug, doch waar? De beide uiteinden der breede, op bogen rustende brug worden verbonden door eene positieve, dikke vette ophaalbrug, de wellust voor een oud Amsterdamsch oog; weg met die verfijnde kunstbruggen, zoo als te Haarlem en elders, waar men aan twijfelt, of dezelve opgehaald kunnen worden, en die, als ware het, luchtig zweven over het watervlak. Kom hier, en bewonder, hoe het mogelijk is geweest, die zwaarte over den stroom te werpen, maar de kunst vermag alles, en wij behouden, naast het nieuwere, toch onze eigendommelijke wipbrug. Jammer maar, dat bij een' zeer lagen stand van het water, de houten kasten, die de bogen verbeelden, eene te groote gaping veroorzaken tusschen het water en het uiteinde der boog, zoodat men, o ramp! dezelve reeds vergeleken heeft bij eene broek zonder *souspieds.*

Na dit kunstgewrocht rust men uit van den arbeid, en alles is langen tijd stil; doch de stilte gaat gewoonlijk buitengewone verschijnselen in de natuur vooraf. Zoo ook in het doen der menschen. Ieder tijdvak brengt, zoodra er behoefte aan is, zijne groote mannen in alle vakken voort. Zoo mogen wij ook nu vertrouwen, dat die man zal te voorschijn komen, die langzaam onze stad verfraaijen, harmonie en orde brengen zal in de gebouwen en pleinen. Maar wee hem, indien hij den geest der stedelingen wil vooruitsnellen: zijne ellende zoude niet te overzien zijn, en met regt zou men op hem de spreuk kunnen toepassen, *qui n'a pas l'esprit de son siècle, de son siècle a tous les malheurs.* En hier nemen wij afscheid van H. H. P., zijn Edele herinnerende, dat wij, burgers van Amsterdam, zeer goed weten, wat voor ons noodzakelijk is, doch nimmer onzen tijd vooruitloopen.

N. N.

TEN BEHOEVE DER NOODLIJDENDEN OP SCHOKLAND ZIJN BIJ DE REDACTIE ONTVANGEN:

Volgens vroegere opgave	*f* 109.97½.
Van C. voor X.	» 25.—
» J. A. J. een Bankbillet N°. 95.	» 40.—
Totaal	*f* 174.97½.

VOOR MARKEN:

Van C. voor X.	*f* 25.—

TE AMSTERDAM, BIJ C. G. WITHUYS, VERANTWOORDELIJK UITGEVER EN DIRECTEUR.

GEDRUKT BIJ A. ZWEESAARDT.